

Bruksela, 30 stycznia 2026 r.
(OR. en)

5848/26

JAI 124
FRONT 23
RELEX 120
ASILE 11
MIGR 30
CRIMORG 28
COSI 19
ENFOPOL 25
COMIX 29
CH
IS
LI
NO

PISMO PRZEWODNIE

Od: Sekretarz generalna Komisji Europejskiej (podpisała dyrektor Martine DEPREZ)

Data otrzymania: 30 stycznia 2026 r.

Do: Thérèse BLANCHET, sekretarz generalna Rady Unii Europejskiej

Nr dok. Kom.: COM(2026) 45 final

Dotyczy: KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY Europejska strategia zarządzania azylem i migracją

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2026) 45 final.

Zał.: COM(2026) 45 final

Bruksela, dnia 29.1.2026 r.
COM(2026) 45 final

KOMUNIKAT KOMISJI DO PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY

Europejska strategia zarządzania azylem i migracją

1. WPROWADZENIE

Realizacja polityki migracyjnej jest i pozostanie priorytetem politycznym. Obywatele oczekują sprawiedliwej i stanowczej polityki migracyjnej i azylowej, która pozwala skutecznie zarządzać migracją i pozostaje wierna wartościom europejskim.

W oparciu o stałe postępy poczynione w ostatnich latach Unia Europejska otwiera obecnie nowy rozdział. Komisja i państwa członkowskie ściśle współpracują, aby **ograniczyć nielegalną migrację i usprawnić zarządzanie migracją**. Połączenie reform wprowadzonych paktem o migracji i azylu („pakt”), równoważących solidarność i odpowiedzialność, asertywną dyplomację migracyjną i skuteczną współpracę operacyjną w Unii i poza jej granicami przynosi rezultaty, w szczególności w postaci stopniowego spadku liczby nielegalnych przyjazdów od 2023 r. ⁽¹⁾.

Aby spełnić oczekiwania obywateli, UE potrzebuje spójnego podejścia do zarządzania migracją – pokazującego, że UE jest w stanie **zapobiegać nielegalnej migracji** i zwalczać działalność przestępczych siatek przemytniczych, **chronić osoby** uciekające przed wojną i prześladowaniami oraz **przyciągać talenty** do UE, aby wzmocnić konkurencyjność europejskiej gospodarki.

Większość migrantów, którzy przybywają do Unii i przebywają na jej terytorium nielegalnie, nie kwalifikuje się do objęcia żadną formą ochrony i nie ma prawa do pozostania ⁽²⁾. Ponadto jedynie około jedna czwarta osób, które nie mają prawa do pozostania w Unii, faktycznie ją opuszcza ⁽³⁾. **Nie możemy tolerować nadużywania systemu**, który ma chronić osoby rzeczywiście potrzebujące ochrony. Te zaburzenia doprowadziły do powstania luk prawnych, umożliwiających długotrwały nielegalny pobyt w Unii, co wywiera daleko idące skutki w zakresie edukacji, mieszkalnictwa i usług lokalnych. Skutkuje to zachwianiem wiary obywateli w zdolność Europy do skutecznego zarządzania migracją i kształtowania polityki migracyjnej w oparciu o europejskie interesy. Ma to również wpływ na zdolność Europy do przyciągania dodatkowych pracowników, których pilnie potrzebują nasze gospodarki i rynki pracy. Ponadto fakt, że od 2021 r. Białoruś i Rosja wykorzystują migrację jako broń, dodatkowo skomplikował unijną sytuację w zakresie migracji i bezpieczeństwa, tworząc nowe formy zagrożeń hybrydowych z wykorzystaniem migracji do celów politycznych.

90 % osób nielegalnie wjeżdżających do UE korzysta z usług świadczonych głównie przez grupy przestępcze i **siatki przemytnicze** ⁽⁴⁾, które narażają życie ludzi na pustyni i na morzu, pozbawiają ich godności w pogoni za zyskiem oraz naruszają prawa podstawowe. Przemyt migrantów napędza działalność przestępczą, powoduje napięcia społeczne i brak bezpieczeństwa na szlakach migracyjnych. Choć dążenie do lepszego życia w Unii Europejskiej może być uzasadnione, osoby, którym nie przysługuje ochrona, powinny korzystać wyłącznie z legalnych dróg wjazdu i pobytu, opartych na dostępnych instrumentach prawnych. Każdy przypadek powstrzymania przemytu potencjalnie ratuje życie.

⁽¹⁾ Liczba osób nielegalnie przekraczających granice UE systematycznie spada – w 2025 r. ogólna liczba przypadków zmniejszyła się o 26 %, po spadku o 38 % w 2024 r., na wszystkich głównych szlakach migracji do Unii. Podobną tendencję spadkową (-21 %) można zaobserwować w przypadku wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej.

⁽²⁾ Według danych Eurostatu wskaźnik przyznawania azylu, który w 2024 r. wyniósł 51,4 %, w pierwszej połowie 2025 r. spadł do nieco powyżej 33 %, a w trzecim kwartale 2025 r. wzrósł do 42,8 %.

⁽³⁾ Roczne sprawozdanie dotyczące azylu i migracji (2025 r.), na podstawie danych Eurostatu za okres od 1 lipca 2024 r. do 30 czerwca 2025 r., <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/ALL/?uri=CELEX:52025DC0795>.

⁽⁴⁾ <https://www.europol.europa.eu/crime-areas/migrant-smuggling>.

UE podtrzymuje swoje zobowiązanie do bycia przestrzenią **ochrony dla ludzi uciekających przed wojną i prześladowaniami**. Udzielanie ochrony tym, którzy jej potrzebują, jest obowiązkiem wynikającym z prawa Unii i prawa międzynarodowego. Europa zapewnia ochronę dużej liczbie uchodźców, a na arenie międzynarodowej dyplomacja i wsparcie finansowe Unii pomagają chronić osoby ubiegające się o azyl i uchodźców przyjmowanych w państwach trzecich.

Wsparcie UE dla Ukraińców jest najnowszym wymownym przykładem długiej tradycji, która rozwijała się stopniowo na przestrzeni lat. Obywatele UE otworzyli swoje domy dla uchodźców uciekających przed rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie ⁽⁵⁾, która spowodowała największe wysiedlenia w Europie od czasów drugiej wojny światowej – w Unii przebywa obecnie ponad cztery miliony wysiedleńców. Zapewnienie tymczasowej ochrony Ukraińcom pozostaje priorytetem Unii i państw członkowskich, podobnie jak wspieranie ich w powrocie do domu, aby – gdy pozwoli na to sytuacja – mogli oni pomóc w odbudowie swojego kraju, w oparciu o skoordynowane i stopniowe podejście. Ponadto w latach 2015–2024 około 3,9 mln osób ubiegających się o azyl otrzymało w UE status ochrony. Liczba ta nie uwzględnia beneficjentów ochrony tymczasowej. W samym 2024 r. ochroną objęto około 438 000 osób ubiegających się o azyl ⁽⁶⁾.

Nadużycia systemów azylowych państw członkowskich osłabiają jednak ich **zdolność do zapewnienia ochrony i odpowiednich warunków przyjmowania osobom potrzebującym**, a także do oferowania programów **integracyjnych** migrantom uprawnionym do pobytu w Unii. Ponadto nadużycia te w równym stopniu osłabiają strefę Schengen, ponieważ niedozwolone wtórne przemieszczanie się podważa samą ideę swobodnego przemieszczania się bez granic wewnętrznych. Pakt stanowi reformę europejskiego systemu migracyjnego i azylowego, zapewniającą większą kontrolę nad nielegalną migracją, upraszczającą przepisy i procedury azylowe, wzmacniającą odporność i gotowość oraz wprowadzającą instrumenty zarządzania ewentualnymi przyszłymi kryzysami.

Zapobieganie nielegalnej migracji, ochrona osób uciekających przed wojną i prześladowaniami oraz zachęcanie do mobilności talentów leżą we wspólnym interesie UE i jej partnerów. Chociaż Unia nadal pracuje nad usprawnieniem swoich systemów zarządzania migracją, kluczem do jej sukcesu jest **dobra współpraca z krajami partnerskimi spoza UE**. Ostatecznie żadne państwo nie jest w stanie samodzielnie sprostać wyzwaniom związanym z tym globalnym zjawiskiem, a wszyscy partnerzy powinni odgrywać swoją rolę w podejściu uwzględniającym całe szlaki migracyjne. Przy zachowaniu solidnych podstaw wewnętrznych europejska polityka migracyjna powinna w przyszłości w większym stopniu koncentrować się na współpracy z krajami partnerskimi. Komisja, we współpracy z państwami członkowskimi, podwoi wysiłki w tym kierunku w ramach podejścia „Drużyna Europy”.

Unia pozostaje **atrakcyjnym miejscem docelowym dla turystów, studentów, naukowców i pracowników** – ponad 90 % obywateli państw trzecich przybywa do UE legalnie i w sposób kontrolowany. Napływ tych osób przyczynił się do rozwoju naszych gospodarek i społeczeństw oraz ukształtował europejską kulturę. W 2024 r. 1,7 mln osób przybyło do UE legalnie, aby podjąć pracę i naukę ⁽⁷⁾. Niedawna cyfryzacja zarządzania

⁽⁵⁾ [Tymczasowa ochrona dla osób uciekających z Ukrainy – statystyki miesięczne – Statistics Explained – Eurostat.](#)

⁽⁶⁾ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/migration-2025#international-protection>; trzy główne kraje pochodzenia to Syria, Afganistan i Wenezuela.

⁽⁷⁾ https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Residence_permits_%E2%80%93_statistics_on_authorisations_to_reside_and_work.

unijnymi granicami i naszej polityki wizowej poprawia doświadczenia podróżnych dzięki skróceniu czasu oczekiwania i usprawnieniu procedur, przy jednoczesnym utrzymaniu najwyższych standardów bezpieczeństwa.

UE to otwarty, globalnie połączony kontynent o starzejącej się i malejącej liczbie ludności aktywnej zawodowo, który obecnie boryka się z niedoborem siły roboczej i kwalifikacji w wielu sektorach. Aby utrzymać wzrost gospodarczy, wspierać konkurencyjność i promować otwartą strategiczną autonomię, Unia musi stać się globalnym magnesem **przyciągającym i zatrzymującym talenty**. W tym celu Unia i państwa członkowskie powinny usuwać wąskie gardła spowalniające nasze systemy – związane m.in. z rozpatrywaniem wniosków wizowych i uznawaniem kwalifikacji – oraz zintensyfikować strategiczną współpracę z partnerami, aby ułatwiać talentom dostęp do Unii i państw członkowskich. Powinno to sprzyjać przyjazdowi studentów, naukowców i pracowników na wszystkich poziomach kwalifikacji, a także maksymalizować potencjał osób, które są już w UE.

Perspektywa długoterminowa powinna również uwzględniać bieżący **rozwój technologiczny**, który otwiera nowe, nadal niewykorzystane możliwości w zakresie skuteczniejszych i bezpieczniejszych procesów migracji. Niniejsza strategia ma na celu wykorzystanie potencjału cyfryzacji i sztucznej inteligencji (AI) w dziedzinie migracji i azylu, aby zapewnić państwom członkowskim nowoczesne, bezpieczne i skuteczne narzędzia służące poprawie jakości, spójności i terminowości procesu decyzyjnego oraz zwiększeniu bezpieczeństwa, przy jednoczesnej poprawie usług.

Strategię opracowano zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zarządzania azylem i migracją⁽⁸⁾. Opiera się ona na **krajowych strategiach** przedłożonych przez państwa członkowskie⁽⁹⁾ zgodnie z tym rozporządzeniem⁽¹⁰⁾ oraz uwzględnia opinie wyrażone przez Parlament Europejski⁽¹¹⁾, państwa członkowskie i inne zainteresowane podmioty, a także wiedzę fachową agencji UE. Celem strategii jest przedstawienie wizji europejskiej polityki migracyjnej i azylowej wzmacniającej spójność UE i skupionej na innowacyjnych rozwiązaniach, aby w perspektywie najbliższych pięciu lat umocnić rolę UE w regionie i na świecie. Działania w ramach tej strategii opierają się na poszanowaniu praw podstawowych zgodnie z Kartą i są w pełni zgodne z naszymi zobowiązaniami międzynarodowymi.

Aby osiągnąć główne cele niniejszej strategii – którymi są zapobieganie nielegalnej migracji, ochrona osób potrzebujących i przyciąganie talentów do UE – Unia powinna realizować następujące pięć priorytetów:

⁽⁸⁾ Art. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zarządzania azylem i migracją, zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1147 i (UE) 2021/1060 oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 604/2013, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1351/oj>.

⁽⁹⁾ 25 państw członkowskich przedstawiło Komisji swoje strategie krajowe. Dania nie jest zobowiązana do przedłożenia strategii krajowej. Węgry oznajmiły, że nie przedstawia takiej strategii.

⁽¹⁰⁾ Art. 7 rozporządzenia w sprawie zarządzania azylem i migracją.

⁽¹¹⁾ Posiedzenie komisji LIBE w dniu 4 grudnia 2025 r.

2. INTENSYFIKACJA DYPLOMACJI MIGRACYJNEJ

W oparciu o dotychczasowe wymierne rezultaty, w najbliższych pięciu latach Unia powinna koncentrować się na dalszym zapobieganiu sytuacjom, w których ludzie narażają swoje życie podczas niebezpiecznych podróży, na **utrzymaniu tendencji spadkowej w zakresie nielegalnych przyjazdów** do UE oraz na zmniejszaniu presji na systemy azylowe i migracyjne przez wspieranie wdrażania reform wprowadzonych paktem oraz propagowanie na świecie poszanowania podstawowych praw migrantów i uchodźców.

Trwające prace nad wyposażeniem Unii w nowoczesny, sprawiedliwy i efektywny system zarządzania migracją i system azylowy muszą iść w parze ze skuteczną **dyplomacją migracyjną, która chroni interesy Unii i pozostaje wierna europejskim wartościom**. Musi ona opierać się na zasadzie, zgodnie z którą zarządzanie migracją jest wspólnym obowiązkiem, a wszystkie podmioty wzdłuż szlaków migracyjnych muszą odegrać swoją rolę. Przez najbliższe pięć lat zasada ta będzie wyznaczać kierunek działań Unii na rzecz wzmocnienia istniejących kompleksowych partnerstw i nawiązywania nowych partnerstw z kluczowymi krajami pochodzenia i tranzytu migrantów, a także z głównymi państwami przyjmującymi uchodźców – przez budowanie zaufania do partnerów oraz propagowanie roli UE jako centralnego uczestnika globalnej debaty i działań na rzecz zarządzania migracją. Unia nadal kształtuje swoje stosunki z państwami trzecimi w kwestiach związanych z migracją, **promuje swoje wartości i interesy** i współpracuje z partnerami, aby zarządzać presją migracyjną w sposób korzystny dla obu stron, ponieważ współdziałanie w odpowiedzi na to powszechne wyzwanie leży we wspólnym interesie.

Dyplomacja migracyjna powinna być **kompleksowa**, aby przyczyniać się do skuteczniejszego zapobiegania wyjazdom o nieuregulowanym charakterze i ich kontrolowaniu, rozbijania siatek przemytu migrantów i eliminowania pierwotnych przyczyn migracji, zapewniania ochrony w pobliżu miejsca pochodzenia oraz oferowania przesiedleń i innych uzupełniających dróg migracji osobom potrzebującym ochrony. Powinna również zapewniać szybkie i skuteczne powroty do państw trzecich ich obywateli bez prawa do pozostania w Unii oraz readmisję tych osób, a z drugiej strony pomagać w przyciąganiu do UE pracowników, studentów i naukowców posiadających umiejętności i talenty, które wspierałyby europejską konkurencyjność i przyczyniałyby się do rozwoju gospodarczego krajów ich pochodzenia.

Zasady te znajdują już odzwierciedlenie w partnerstwach, które UE nawiązała w ostatnich latach z państwami trzecimi, zwłaszcza z Egiptem, Jordanią, Mauretanią i Tunezją. Stanowią one również integralną część paktu na rzecz regionu śródziemnomorskiego ⁽¹²⁾, który promuje oparte na partnerstwie i uwzględniające całe

⁽¹²⁾ Wspólny komunikat do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Pakt na rzecz regionu śródziemnomorskiego – Jedno morze, jeden

szlaki migracyjne podejście do migracji jako element ogólnej kompleksowej strategii, która wzmacnia nasze stosunki z partnerami z południowego sąsiedztwa. Unia powinna nadal promować to podejście, ponieważ zapewnia ono dalszą stabilność, realne możliwości oraz współpracę przy budowaniu skutecznego i opartego na prawach ładu migracyjnego między UE a partnerami na poszczególnych szlakach.

Ważne jest, aby UE i jej państwa członkowskie prowadziły asertywną dyplomację migracyjną przez wzmacnianie jej **powiązań z innymi obszarami polityki oraz stosowanie instrumentów oddziaływania i zachęt**, zgodnie z apelami Rady Europejskiej⁽¹³⁾ z ostatnich lat. Zestaw narzędzi, którymi dysponuje Unia, obejmuje politykę wizową (mechanizm określony w art. 25a kodeksu wizowego i mechanizm zawieszający zwolnienie z obowiązku wizowego) oraz handel, przez niedawno uzgodnioną zmianę rozporządzenia w sprawie ogólnego systemu preferencji taryfowych, która umożliwi tymczasowe wycofanie preferencji handlowych w przypadku braku współpracy w zakresie readmisji. Ten zestaw narzędzi powinien również obejmować finansowanie zewnętrzne, zgodnie z propozycją Komisji zawartą w rozporządzeniu w sprawie globalnego wymiaru Europy w odniesieniu do kolejnych wieloletnich ram finansowych na lata 2028–2034. Należy to połączyć z dwustronnymi narzędziami, dźwigniami i zachętami państw członkowskich UE, które mają zostać uruchomione w celu wsparcia wspólnych działań UE. Komisja i Wysoki Przedstawiciel zbadają również ewentualne nowe zachęty i dźwignie w innych obszarach polityki, aby promować interesy UE i stworzyć nowe możliwości współpracy międzynarodowej.

Unia będzie nadal aktywnie angażować się na odpowiednich forach wielostronnych w celu budowania wiarygodnych partnerstw i **poprawy globalnego ładu migracyjnego**. Obejmuje to międzynarodowe forum dotyczące przeglądu sytuacji w zakresie migracji w ramach Globalnego porozumienia ONZ na rzecz bezpiecznej, uporządkowanej i legalnej migracji, które ma się odbyć w maju 2026 r., oraz dalsze wspieranie wdrażania Globalnego porozumienia w sprawie uchodźców. Działania te obejmą również współpracę z **Radą Europy** ukierunkowaną na sprostanie aktualnym wyzwaniom związanym z nielegalną migracją i przemytem migrantów⁽¹⁴⁾. Komisja wniesie wkład do aktualnej debaty w Radzie Europy w kontekście inicjatywy zapoczątkowanej podczas nieformalnej konferencji ministerialnej, która miała miejsce 10 grudnia 2025 r., w sprawie stosowania europejskiej konwencji praw człowieka przy pełnym uwzględnieniu zarówno ochrony praw, jak i zapewniania bezpieczeństwa.

Aby wyeliminować pierwotne przyczyny nielegalnej migracji, Unia i jej państwa członkowskie będą nadal pracować nad rozwiązaniem problemu ubóstwa na świecie, wspieraniem rozwoju gospodarczego oraz wzmacnianiem pokoju i bezpieczeństwa. Działania te będą obejmowały w szczególności dalsze wspieranie systemu Organizacji Narodów Zjednoczonych, aktywne angażowanie się w obecne reformy, w stosownych przypadkach, oraz dążenie do zapewnienia niezbędnego wsparcia w obliczu bezprecedensowych luk w zasobach, zgodnie z interesami UE.

Podjęcie uwzględniające całe szlaki migracyjne i pogłębienie współpracy z sąsiedztwem UE

Komisja będzie nadal promować **podejście uwzględniające całe szlaki migracyjne**, aby sprostać wieloaspektowym wyzwaniom związanym z mieszanymi przepływami

pakt, jedna przyszłość”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52025JC0026>.

(13) Konkluzje Rady Europejskiej EUCO 1/25 z dnia 20 marca 2025 r., pkt 25.

(14) [Wyzwania związane z migracją: ministrowie Rady Europy apelują o polityczną deklarację praw – portal.](#)

migrantów ekonomicznych i osób ubiegających się o ochronę, oraz będzie wspierać państwa trzecie we wzmacnianiu ich systemów migracji, zarządzania granicami, azylu i powrotów, w tym w budowaniu ich zdolności do zapewniania odpowiednich rozwiązań w zakresie przyjmowania i ochrony osób ubiegających się o azyl i uchodźców, ze szczególnym uwzględnieniem krajów położonych w pobliżu miejsc pochodzenia migrantów. Działania te zostaną dostosowane do poszczególnych kontekstów i mogą obejmować wysiłki na rzecz przeciwdziałania przemytowi migrantów i handlowi ludźmi, zarządzanie granicami, rejestrację, zapewnianie ochrony i wzmacnianie systemów świadczenia usług na rzecz społeczności przyjmujących, a także zarządzanie legalnymi drogami migracji oraz zapewnianie szybkich, bezpiecznych i godnych powrotów i readmisji oraz trwałej reintegracji migrantów.

Stala ścisła współpraca z organizacjami międzynarodowymi, takimi jak Wysoki Komisarz Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców (UNHCR), Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji (IOM) i inne odpowiednie międzynarodowe organizacje rządowe, będzie miała kluczowe znaczenie dla wspierania podejścia uwzględniającego całe szlaki migracyjne, aby zaspokoić potrzeby wynikające ze zwiększonego zaangażowania międzynarodowego UE. Komisja zamierza wspierać innowacyjne sposoby promowania bezpiecznych przestrzeni ochrony osób ubiegających się o azyl i uchodźców, które znajdują się bliżej ich krajów pochodzenia, pomagać w zapobieganiu niebezpiecznym podróżom, które prowadzą do utraty życia na szlakach, oraz wspierać programy dobrowolnych powrotów i reintegracji migrantów z państw trzecich do krajów pochodzenia. Podejście uwzględniające całe szlaki migracyjne mogłoby obejmować ewentualne utworzenie lub wzmocnienie istniejących ⁽¹⁵⁾ **ośrodków wielofunkcyjnych** wzdłuż głównych szlaków migracyjnych, w porozumieniu z danym państwem trzecim i we współpracy z organizacjami międzynarodowymi.

Kraje kandydujące i potencjalne kraje kandydujące również powinny odgrywać rolę w zarządzaniu migracją. Koniecznym warunkiem wstępnym przystąpienia do Unii jest ustanowienie skutecznych systemów zarządzania azylem i migracją oraz dostosowanie polityk migracyjnej i wizowej oraz polityki zarządzania granicami do polityki unijnej. UE powinna w szczególności utrzymywać pogłębioną współpracę z **partnerami objętymi procesem rozszerzenia** oraz zapewniać im wsparcie, ze szczególnym uwzględnieniem wzmocnienia zarządzania granicami, zwalczania przemytu migrantów i handlu ludźmi, wspierania dostosowania do dorobku prawnego UE w zakresie polityki migracyjnej, azylowej i wizowej oraz poprawy sytuacji w zakresie readmisji i powrotów. Agencja Unii Europejskiej ds. Azylu (EUAA), Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej (Frontex) i Europol będą nadal wspierać partnerów i z nimi współpracować. Plan działania UE na rzecz Bałkanów Zachodnich przyczynił się już do znacznego zmniejszenia liczby przypadków nielegalnego przekroczenia granic na szlaku zachodniobałkańskim i współpracę tę należy kontynuować.

Zapobieganie niebezpiecznym podróżom i ratowanie życia

Przemyt migrantów jest haniebnym przestępstwem często mającym charakter transgraniczny. Polega ono na wykorzystaniu ludzi w sposób zagrażający ich życiu i godności, aby osiągnąć korzyść ekonomiczną dla siatek przestępczych lub aby podmioty państwowe mogły podważyć bezpieczeństwo Unii. Proceder ten stanowi zagrożenie dla funkcjonowania unijnego systemu zarządzania migracją oraz wyzwanie dla ochrony

(¹⁵) Na przykład w ramach programu na rzecz ochrony migrantów, ich powrotów i reintegracji w Afryce Subsaharyjskiej (MPRR-SSA), https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/programming/projects/migrant-protection-return-and-reintegration-programme-sub-saharan-africa-mpr-ssa_pl.

unijnych granic zewnętrznych. O tym, kto przybywa do Unii i w jakich okolicznościach, muszą decydować UE i jej państwa członkowskie, a nie organizacje przestępcze.

Aby zakłócić model biznesowy przemytników, zapobiec wyjazdom o nieregulowanym charakterze i utracie życia, UE musi kontynuować działania na rzecz wzmocnienia zdolności naszych partnerów w zakresie **kontroli granic i zarządzania nimi przy wjeździe i wyjeździe**, a także wykorzystania ich zdolności w zakresie działań poszukiwawczo-ratowniczych, aby zminimalizować liczbę incydentów i chronić ludzi przed poważnymi zagrożeniami. Im wcześniej podejmie się działania na szlaku migracyjnym, tym większe są szanse zapobiec incydentom i zgonom. Niedawne inicjatywy UE przełożyły się na skuteczniejsze zapobieganie niebezpiecznym podróżom.

Aby skutecznie reagować, UE musi również wzmocnić współpracę międzynarodową, tak aby **światowy sojusz na rzecz przeciwdziałania przemytowi migrantów** zapewniał solidne, długoterminowe ramy współpracy zainteresowanych podmiotów w celu zapobiegania przemytowi migrantów, reagowania na ten proceder i tworzenia bezpiecznych alternatyw dla nielegalnej imigracji.

Opierając się na pierwszych dwóch latach wdrażania światowego sojuszu, jego druga międzynarodowa konferencja, która odbyła się 10 grudnia 2025 r., uutorowała drogę do ustanowienia **zorganizowanej współpracy**, zgodnej z większymi ambicjami Unii. Partnerzy, którzy zatwierdzili wspólną deklarację ⁽¹⁶⁾, zobowiązali się do przestrzegania zestawu wspólnych zasad, zaangażowania i odpowiedzialności na rzecz wzmocnienia współpracy międzynarodowej w zakresie wspólnego i globalnego zwalczania przemytu migrantów w ramach podejścia uwzględniającego całe szlaki migracyjne oraz w duchu wspólnej odpowiedzialności. Coroczne posiedzenia urzędników wysokiego szczebla będą siłą napędową działań następczych ukierunkowanych na realizację priorytetów oraz będą sprzyjać większej spójności i wspólnemu planowaniu, natomiast konferencje ministerialne zapewnią trwałe przywództwo polityczne. Spotkania te usprawnią koordynację działań i zwiększą wpływ różnych inicjatyw regionalnych i tematycznych (np. procesów budapeszteńskiego, chartumskiego, niamejskiego, praskiego i rabackiego, EUROFRONTu oraz paktu z Ameryką Łacińską i Karaibami), a także G-7 i prac prowadzonych przez UNODC i Radę Europy w celu dalszego usprawnienia działań i wspierania synergii.

Siatki przemytnicze wykorzystują platformy cyfrowe, kryptoaktywa i inne technologie do promowania swojej nielegalnej działalności, zasilania swoich operacji i ukrywania nielegalnych zysków. Jednym z priorytetów światowego sojuszu będzie przeciwdziałanie „**przemytowi z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych**” przez zwiększenie współpracy z platformami cyfrowymi i dostawcami technologii. Jednocześnie musimy wykorzystać technologię na naszą korzyść, wyposażając organy ścigania w nowe narzędzia i technologie, w tym zdolności analityczne oparte na sztucznej inteligencji, do przetwarzania i łączenia dużych zbiorów danych, aby umożliwić organom ścigania pozostanie zawsze o jeden krok przed przemytnikami. W tym celu Europol, wzmocniony powstałym niedawno Europejskim Centrum Zwalczania Przemytu Migrantów ⁽¹⁷⁾, zintensyfikuje swoje działania operacyjne w walce ze śladem internetowym przemytników migrantów. Komisja pogłębi również swoje partnerstwo strategiczne z Biurem Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC), aby zająć się internetowym wymiarem przemytu migrantów i zakłócić nielegalne przepływy finansowe przez zasadę podążania śladem pieniędzy. Wymaga to wykorzystania wywiadu finansowego

⁽¹⁶⁾ https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/54b4208d-d928-4177-aac3-c70c4f6b2745_pl?filename=Global%20Alliance%20Joint%20Declaration_final.pdf.

⁽¹⁷⁾ [IP_25_2229_PL.pdf](#).

i bezpiecznej wymiany informacji w celu identyfikacji podmiotów przestępczych na każdym szczeblu. Ponadto najnowocześniejsza identyfikacja cyfrowa i usługi zaufania mogą ułatwić stosowanie nowych środków zwalczania oszustw i kradzieży tożsamości, a także wspierać cyfryzację i automatyzację kontroli granicznych.

Korzystanie z **komercyjnych środków transportu**, głównie drogą powietrzną, jest obecnie ugruntowanym sposobem działania siatek przemytu migrantów, które sprowadzają migrantów do państw trzecich położonych w pobliżu UE lub z nią graniczących, z których następnie próbują oni nielegalnie przedostać się do UE. Opierając się na pozytywnych wynikach osiągniętych dzięki zestawowi narzędzi ⁽¹⁸⁾ zwalczania tych działań, UE będzie współpracować z kluczowymi zainteresowanymi stronami w zakresie działań następczych podejmowanych w związku z dokumentem roboczym Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) ⁽¹⁹⁾ w celu opracowania wspólnych podejść i zbadania wspólnych działań, które mogłyby zostać zatwierdzone przez kluczowe kraje partnerskie i zainteresowane strony z sektora lotnictwa, w tym w kontekście ICAO.

W ramach działań zmierzających do wyposażenia państw położonych wzdłuż szlaków migracyjnych w narzędzia niezbędne do zarządzania migracją i zwalczania przemytu migrantów UE będzie wspierać partnerów w budowaniu niezbędnych zdolności w celu **wzmocnienia reakcji wymiaru sprawiedliwości i organów ścigania** oraz ustanowienia solidnych kanałów współpracy, w tym za pośrednictwem wspólnych zespołów dochodzeniowo-śledczych. Działania te będą miały na celu zapewnienie skuteczniejszego wykrywania siatek przemytniczych, prowadzenia dochodzeń w ich sprawie i ich ścigania. Ostatecznie powinno to doprowadzić do zwiększenia liczby postępowań karnych zakończonych powodzeniem i nakładania znaczących kar, co sprawi, że przemyt migrantów stanie się bardziej ryzykowną, bardziej złożoną i mniej opłacalną działalnością przestępczą. UE powinna mieć możliwość polegania na sieci partnerów zaangażowanych w przeciwdziałanie przemytowi migrantów wzdłuż szlaków, aby uzyskać w czasie rzeczywistym informacje wywiadowcze i informacje na temat przepływów migracyjnych, pomagając krajom wzdłuż szlaków w przygotowaniu się. Komisja, działając w koordynacji z państwami członkowskimi, będzie współpracować z Interpolem, Europolem, Eurojustem, Fronteksem i kluczowymi organizacjami międzynarodowymi, korzystając również ze wsparcia europejskiej sieci urzędników łącznikowych ds. imigracji.

Poważnym wyzwaniem związanym z przemytem migrantów jest fakt, że przestępcy, którzy organizują i prowadzą taką działalność, często mieszkają poza UE, a zatem znajdują się poza jurysdykcją państw członkowskich. Równoległe z omawianym przez Parlament Europejski i Radę wnioskiem dotyczącym wzmocnienia unijnych ram prawnych w zakresie zapobiegania ułatwianiu nielegalnej migracji ⁽²⁰⁾ UE opracowuje **nowy system kar** wymierzonych w przemytników migrantów i handlarzy ludźmi, w szczególności w podmioty przestępcze o dużym znaczeniu, w celu zamrożenia ich aktywów, pozbawienia ich zysków i ograniczenia ich możliwości wjazdu do UE, zachowując przy tym pełną komplementarność ze środkami wymiaru sprawiedliwości w sprawach karnych.

⁽¹⁸⁾ Zestaw narzędzi dotyczących wykorzystania komercyjnych środków transportu w celu ułatwienia nielegalnej migracji do UE, https://home-affairs.ec.europa.eu/toolbox-addressing-use-commercial-means-transport-facilitate-irregular-migration-eu_pl.

⁽¹⁹⁾ https://www.icao.int/sites/default/files/Meetings/a42/Documents/WP/wp_449_en.pdf.

⁽²⁰⁾ Wniosek dotyczący dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie ustanowienia norm minimalnych dotyczących zapobiegania i przeciwdziałania ułatwianiu niedozwolonego wjazdu do Unii, tranzytu przez jej terytorium i pobytu na nim oraz zastępującej dyrektywę Rady 2002/90/WE i decyzję ramową Rady 2002/946/WSiSW; [EUR-Lex – 52023PC0755 – PL – EUR-Lex](#).

Strategiczne i kompleksowe partnerstwa UE z Egiptem, Jordanią i Tunezją oraz partnerstwo w dziedzinie migracji z Mauretanią, a także zwiększone zaangażowanie we współpracę z kluczowymi partnerami, w tym Libanem, Marokiem, Senegalem i Turcją, przyczyniły się do znacznego spadku liczby przypadków nielegalnego przekroczenia granicy zaobserwowanych na szlakach wschodnio- i środkowośroziemnomorskim oraz atlantyckim ⁽²¹⁾. Komisja rozwija również wsparcie dla Libii w zakresie zdolności poszukiwawczo-ratowniczych oraz działań związanych z ochroną, humanitarnymi powrotami i ewakuacjami, zgodnie z prawem międzynarodowym i poszanowaniem praw człowieka. Komisja, we współpracy ze wszystkimi odpowiednimi zainteresowanymi stronami, będzie nadal współpracować z państwami trzecimi w celu zintensyfikowania działań poszukiwawczo-ratowniczych, zwalczania przemytu migrantów i handlu ludźmi, ochrony wysiedleńców oraz poprawy współpracy w zakresie powrotów i readmisji z UE i z innych państw trzecich, przy zapewnieniu pełnego poszanowania praw podstawowych i zobowiązań międzynarodowych.

Rosnąca liczba migrantów przemyconych przez **kanal La Manche** z Francji do Zjednoczonego Królestwa wymaga zdecydowanej reakcji w celu zwalczania nielegalnej migracji i przestępczości zorganizowanej, przy jednoczesnym dołożeniu wszelkich starań, aby zapobiec dalszej utracie życia na morzu. W następstwie wspólnego oświadczenia w ramach szczytu przywódców UE i Zjednoczonego Królestwa w maju 2025 r. oraz w kontekście światowego sojuszu na rzecz przeciwdziałania przemytowi migrantów UE zacieśnia współpracę ze Zjednoczonym Królestwem. W tym kontekście projekt pilotażowy uzgodniony przez Francję i Zjednoczone Królestwo, wspierany przez Komisję, posłuży do powstrzymania tych niebezpiecznych podróży i zaradzenia tej trudnej sytuacji na granicy zewnętrznej UE.

Wspieranie krajów partnerskich we wzmacnianiu ich systemów azylowych i systemów ochrony

Pod koniec czerwca 2025 r. liczba osób **przymusowo wysiedlonych** na całym świecie wyniosła ponad 117 mln ⁽²²⁾. W ostatnim dziesięcioleciu liczba ta zwiększyła się prawie dwukrotnie, odzwierciedlając coroczny wzrost notowany co roku od niemal dziesięciu lat. Dwie trzecie osób przymusowo wysiedlonych pozostaje w obszarach sąsiadujących, często w krajach o niskim i średnim dochodzie. Pozostawanie w regionie, w którym udzielana jest skuteczna ochrona, przynosi korzyści wysiedleńcom i uchodźcom, ponieważ zmniejsza ryzyko niebezpiecznych podróży i związanego z nimi cierpienia ludzi oraz pomaga państwom radzić sobie z wyzwaniem związanym z migracją zgodnie ze zobowiązaniami międzynarodowymi.

Opierając się na wynikach osiągniętych w ramach ISWMR – „Globalny wymiar Europy”, Komisja będzie nadal wspierać programy mające na celu wzmocnienie krajowych systemów azylowych, ram przyjmowania i ochrony oraz zarządzania migracją w państwach trzecich. Wsparcie zostanie przeznaczone na reformy prawne i instytucjonalne oraz budowanie zdolności w zakresie ustalania statusu uchodźcy, a także rozwój systemów rejestracji i dokumentacji w kilku krajach partnerskich. Prace te będą w dalszym ciągu powiązane z regionalnymi dialogami i partnerstwami z kluczowymi

⁽²¹⁾ Według rocznego sprawozdania dotyczącego azylu i migracji (2025 r.), opracowanego na podstawie danych Fronteksu, w okresie od 1 lipca 2024 r. do 30 czerwca 2025 r. liczba osób przybywających szlakiem środkowośroziemnomorskim, szlakiem atlantyckim i szlakiem wschodniośroziemnomorskim zmniejszyła się odpowiednio o 40 %, 25 % i 11 % w porównaniu z poprzednim okresem sprawozdawczym.

⁽²²⁾ Biuro UNHCR – Wyszukiwarka informacji o uchodźcach – Kluczowe wskaźniki, <https://www.unhcr.org/refugee-statistics>.

krajami pochodzenia i tranzytu. Ponadto Komisja będzie nadal zapewniać usługi w zakresie ochrony oraz trwałe rozwiązania dla osób przymusowo wysiedlonych.

Promowanie dróg uzyskania ochrony

Otwarcie legalnych dróg migracji w celu zapewnienia ochrony osobom jej potrzebującym jest namacalnym dowodem na to, że UE wypełnia swoje globalne obowiązki. Jednocześnie legalne drogi migracji służą zarządzaniu przyjazdami w sposób uporządkowany i bezpieczny, wykluczając przemytników i niebezpieczne podróże. Jest to również strategiczne narzędzie, które może wzmocnić współpracę UE z krajami partnerskimi w ramach całościowego, kompleksowego i uwzględniającego całe szlaki migracyjne podejścia do zarządzania migracją. Drogi te pomagają zmniejszyć presję wywieraną na tych partnerów, zwiększając ich zdolność do poprawy warunków przyjmowania i ochrony międzynarodowej, a także uzupełniają naszą politykę mającą na celu zapobieganie niebezpiecznym dalszym przepływom z krajów pochodzenia. Działania te powinny zatem być osadzone w szerszych ramach współpracy z krajami partnerskimi. W związku z tym UE powinna zwiększyć swoje ambicje w obszarze **przesiedleń i przyjąć ze względów humanitarnych**, które stanowią integralną część jej zestawu narzędzi dyplomacji migracyjnej.

Przeciążone zdolności krajowych systemów przyjmowania, a także inne istotne czynniki polityczne i finansowe doprowadziły do zmniejszenia liczby miejsc, które państwa członkowskie UE są w stanie zaoferować na lata 2026–2027, przewidzianych w unijnym planie przesiedleń i przyjmowania ze względów humanitarnych ⁽²³⁾. Skuteczniejsze zarządzanie migracją dzięki wdrożeniu paktu powinno jednak stworzyć warunki dla **ambitniejszych planów przesiedleń i przyjmowania ze względów humanitarnych** w nadchodzących latach.

Wspieranie powrotów z państw trzecich

Od 2016 r. UE znacznie zwiększyła swoje wsparcie na rzecz **trwałych dobrowolnych powrotów z krajów tranzytu** do krajów pochodzenia migrantów. Wsparcie to pomogło państwom trzecim zmniejszyć presję na ich systemy i ograniczyć liczbę osób nielegalnie przybywających do UE. Dzięki temu zablokowani migranci bez perspektywy uzyskania ochrony i bez możliwości samodzielnego powrotu mogli otrzymać wsparcie, a jednocześnie zostali uchronieni przed nadużyciami ze strony przemytników. Wsparcie finansowe zapewnione w obecnych wieloletnich ramach finansowych ze środków instrumentu ISWMR – „Globalny wymiar Europy” wyniosło jak dotąd (2021–2025) ponad 1 mld EUR. Przeznaczono je na zapewnienie powrotów z państw trzecich i reintegracji, a także na budowanie odpowiedzialności państw trzecich i ich zdolności do zarządzania reintegracją za pośrednictwem krajowych mechanizmów ukierunkowanej pomocy w Afryce Północnej, Afryce Subsaharyjskiej i Azji. Jednym z kluczowych programów wspierających powroty i reintegrację obywateli państw trzecich jest program na rzecz ochrony migrantów, ich powrotów i reintegracji (MPRR). Przyczynia się on do ochrony migrantów znajdujących się w trudnej sytuacji oraz migrantów zablokowanych, w tym przez wspomagane dobrowolne powroty z Afryki Północnej i Sahelu, oraz do ich trwałej reintegracji w Afryce Subsaharyjskiej. W okresie od grudnia 2022 r. do listopada 2025 r. w ramach MPRR zapewniono wsparcie pozwalające na powrót ponad 127 500 osób i reintegrację ponad 106 600 osób. Ogólnie rzecz biorąc, w ramach obecnego ISWMR –

⁽²³⁾ Decyzja Rady (UE) 2025/702 z dnia 17 marca 2025 r. upoważniająca Komisję Europejską do uczestnictwa, w imieniu Unii, w negocjacjach w sprawie międzynarodowego instrumentu ustanawiającego Międzynarodową Komisję ds. Roszczeń dla Ukrainy; ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/702/oj>.

„Globalny wymiar Europy” zarówno w Afryce Północnej, jak i w Afryce Subsaharyjskiej MPRR otrzymał dotychczas ponad 650 mln EUR z łącznej kwoty 1 mld EUR przeznaczonej na powroty i reintegrację w ramach ISWMR – „Globalny wymiar Europy” w latach 2021–2025 ⁽²⁴⁾. Wspieranie dobrowolnych powrotów do Afryki Subsaharyjskiej i innych kluczowych krajów pochodzenia, a także działania na rzecz rozwoju krajowych systemów reintegracji pozostaną ważnymi elementami dyplomacji migracyjnej UE.

Komisja będzie **w dalszym ciągu promować wspomagane dobrowolne powroty i reintegrację migrantów z państw trzecich** w kontekście swojej współpracy strategicznej z państwami trzecimi, działając wspólnie z państwami członkowskimi oraz zainteresowanymi państwami trzecimi, korzystając ze wsparcia w ramach opracowanego przez Frontex unijnego programu reintegracji oraz ze wsparcia partnerów międzynarodowych, takich jak np. Międzynarodowa Organizacja ds. Migracji. Działania mające na celu wzmocnienie dobrowolnych powrotów z państw trzecich idą w parze z wysiłkami na rzecz wzmocnienia powrotów i readmisji obywateli państw trzecich nielegalnie przebywających w UE (zob. sekcja 5).

3. SILNE GRANICE UE W CELU ZWIĘKSZENIA KONTROLI I BEZPIECZEŃSTWA

Utrzymanie **integralności granic zewnętrznych Unii i strefy Schengen** jako obszaru bez kontroli na granicach wewnętrznych jest kluczowym elementem zintegrowanego i kompleksowego podejścia do zarządzania migracją.

Aby to osiągnąć, Unia musi utrzymać silne granice zewnętrzne, które mogą zagwarantować bezpieczeństwo i porządek, zapewnić **skuteczną kontrolę nad osobami legalnie wjeżdżającymi do Unii ⁽²⁵⁾ i przebywającymi na jej terytorium**, a jednocześnie zapobiegać nielegalnym wjazdom i pobytom. Wraz z solidnymi ramami prawnymi, które zapobiegają nadużyciom i niedozwolonemu wtórnemu przemieszczaniu się w obrębie UE, wprowadzonymi na mocy paktu, skuteczna ochrona granic zewnętrznych UE powinna również poprawić sytuację na granicach wewnętrznych UE, ułatwić funkcjonowanie strefy Schengen i wzmocnić wzajemne zaufanie między państwami członkowskimi.

Jednocześnie na granicach stale pojawiają się nowe wyzwania, które wpływają na bezpieczeństwo i integralność terytorialną Unii i jej państw członkowskich. Od 2021 r. zagrożenia hybrydowe związane z **instrumentalizacją migrantów i wykorzystywaniem migracji jako broni** przez Rosję i Białoruś jeszcze bardziej nasiliły się w kontekście rosyjskiej wojny napastniczej przeciwko Ukrainie. Unia nie może pozwolić wrogim podmiotom na naruszanie jej wartości i zasad, w tym prawa do azylu, oraz osłabianie jej demokracji. W odpowiedzi – na którą składały się działania dyplomatyczne i prace legislacyjne – w 2024 r. Komisja wydała komunikat ⁽²⁶⁾ mający wesprzeć państwa członkowskie UE w przeciwdziałaniu zagrożeniom hybrydowym wynikającym z wykorzystywania migracji jako broni oraz w zwiększaniu bezpieczeństwa na granicach zewnętrznych UE, a także zapewniła finansowanie na rzecz zwiększenia ich zdolności

⁽²⁴⁾ Program na rzecz ochrony migrantów, ich powrotów i reintegracji w Afryce Subsaharyjskiej (MPRR-SSA) - partnerstwa międzynarodowe, https://international-partnerships.ec.europa.eu/policies/programming/projects/migrant-protection-return-and-reintegration-programme-sub-saharan-africa-mpr-ssa_pl.

⁽²⁵⁾ Podstawową zasadą, określoną w kodeksie granicznym Schengen (art. 5 ust. 3), pozostaje to, że granice zewnętrzne można przekraczać jedynie na przejściach granicznych, a w przeciwnym razie mogą zostać nałożone kary.

⁽²⁶⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przeciwdziałania zagrożeniom hybrydowym wynikającym z wykorzystywania migracji jako broni i w sprawie zwiększania bezpieczeństwa na granicach zewnętrznych UE; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52024DC0570>.

w zakresie ochrony granic. W ciągu najbliższych pięciu lat Unia musi być nadal w pełni przygotowana do stawienia czoła pojawiającym się wyzwaniom lub zagrożeniom.

Unia planuje dalej rozwijać solidne i skuteczne **europejskie zintegrowane zarządzanie granicami (EUIBM)**, przedstawiając w 2028 r. drugą strategię EUIBM, opracowaną z wykorzystaniem najnowocześniejszych technologii informacyjnych i infrastruktury informacyjnej we współpracy z Fronteksem i eu-LISA jako jego jednostkami operacyjnymi. W ramach przeglądu rozporządzenia w sprawie Fronteksu zaplanowanego na 2026 r. zbadane zostaną sposoby dalszego wzmocnienia mandatu Agencji w dziedzinie ochrony granic oraz wzmocnienia jej stałej służby, co umożliwi jej rozszerzenie obecności i wzmocnienie wsparcia operacyjnego dla państw członkowskich i państw trzecich.

Skuteczniejsza kontrola dostępu do terytorium UE i strefy Schengen

Wraz ze stopniowym wprowadzaniem **systemu wjazdu/wyjazdu (EES)** w październiku 2025 r. UE uruchamia najbardziej zaawansowany cyfrowy system zarządzania granicami na świecie. EES przekształca kontrolę graniczną przez poprawę zdolności do monitorowania wjazdów do UE i wyjazdów z UE, a także osób przekraczających dozwolony okres pobytu, oraz przez zapewnienie lepszego przepływu informacji między systemami i organami, zapewniając sprawniejszą i skuteczniejszą reakcję na zmieniające się wyzwania związane z migracją i bezpieczeństwem.

Kolejnym krokiem Unii jest uruchomienie do połowy 2026 r. nowej bazy danych zarządzania migracją (Eurodac), a do końca 2026 r. – europejskiego systemu informacji o podróży oraz zezwoleń na podróż (ETIAS). W nadchodzących latach planuje się pełne wdrożenie **interoperacyjności** wszystkich systemów, w tym wizowego systemu informacyjnego (VIS).

Kluczową rolę w przeprowadzeniu tej transformacji cyfrowej odegra **eu-LISA** – Agencja UE ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi. We wniosku w sprawie WRF przewiduje się znaczne zwiększenie zasobów Agencji, aby zapewnić jej środki niezbędne do opracowania i uruchomienia wszystkich elementów wielkoskalowych systemów informatycznych wchodzących w zakres jej kompetencji.

Ponadto od połowy 2026 r. państwa członkowskie rozpoczną, w ramach wdrażania paktu, **kontrolę przesiewową obywateli państw trzecich przybywających do UE, którzy nie spełniają warunków wjazdu** do strefy Schengen. Dzięki temu osoby nielegalnie przybywające na granice zewnętrzne UE będą poddawane kontrolom tożsamości, bezpieczeństwa i stanu zdrowia, a także kontroli służącej identyfikacji osób wymagających szczególnego traktowania, i będą kierowane na odpowiednią ścieżkę proceduralną. W związku z tym gruntowny przegląd **Eurodac** – centralnej bazy danych biometrycznych UE – przeprowadzony w połowie 2026 r. zapewni organom system informatyczny do zarządzania migracją w celu kompleksowego i cyfrowego nadzorowania azylu i migracji w UE, zarządzania nimi i ich kontroli. **Nowe obowiązkowe procedury azylowe i powrotowe procedury graniczne** wzmocnią kontrolę nad naszymi granicami, zwiększając naszą zdolność do zapobiegania nielegalnemu wjazdowi oraz zwiększając skuteczność naszych systemów azylowych i powrotowych. Osoby ubiegające się o ochronę międzynarodową, które prawdopodobnie nie uzyskają ochrony w UE i które zostały zidentyfikowane jako stwarzające zagrożenie dla bezpieczeństwa wewnętrznego UE lub które wprowadzają organy w błąd, nie będą mogły wjechać na terytorium Unii, a ich wnioski będą szybko rozpatrywane na granicy. Krajowe niezależne mechanizmy monitorowania będą śledzić przestrzeganie praw podstawowych, w tym praw dziecka, podczas kontroli przesiewowej i azylowej procedury granicznej.

Wykorzystanie technologii do zarządzania granicami Unii i ich ochrony

W ciągu najbliższych pięciu lat Unia będzie nadal budować swoje **zdolności oparte na danych wywiadowczych** w celu ochrony swoich granic zewnętrznych oraz zapewnienia kompleksowej orientacji sytuacyjnej i odpowiednich zdolności reagowania. W tym celu EUROSUR zapewnia już najnowocześniejszy nadzór i zwiększa zdolność Unii do monitorowania i kontroli wspólnych granic zewnętrznych strefy Schengen przez wymianę informacji związanych z nielegalną migracją i przestępczością transgraniczną w czasie zbliżonym do rzeczywistego. Kluczowe znaczenie będą miały dalsze usprawnienia funkcjonowania EUROSUR-u, a także wykorzystanie nowoczesnych technologii w ochronie granic, w tym taktyczne wykorzystanie dronów i zdolności przeciwdziałania dronom. Komisja oceni, w jaki sposób Frontex mógłby wspierać państwa członkowskie w zakupie takiego sprzętu i zapewnić niezbędne szkolenia. Ponadto wspólny mechanizm wymiany informacji (CISE), który umożliwia zorganizowaną i bezpieczną wymianę informacji między unijnymi organami administracji morskiej, będzie nadal odgrywał ważną rolę w szerzeniu wiedzy na temat działalności morskiej i wspieraniu reagowania na nielegalną migrację.

Nowe inicjatywy przyczynią się do dalszej **cyfryzacji zarządzania granicami UE** i ułatwią wjazd osobom podróżującym w dobrej wierze. Cyfryzacja procedur wizowych, która została uzgodniona w czerwcu 2023 r. i ma zostać wdrożona do 2030 r., ułatwi podróżnym ubieganie się o wizę Schengen, a organom krajowym – szybsze rozpatrywanie wniosków. Jednocześnie proponowana cyfryzacja dokumentów podróży⁽²⁷⁾, po przyjęciu przez Parlament Europejski i Radę, w tym przez wykorzystanie unijnego portfela tożsamości cyfrowej, dodatkowo potwierdzi pozycję UE jako światowego lidera w bezpiecznym, skutecznym i przyjaznym dla podróżnych zarządzaniu granicami. Komisja zaproponuje również zaktualizowane przepisy UE dotyczące jednolitego wzoru dokumentów pobytowych dla obywateli państw trzecich w celu wyeliminowania luk w zakresie bezpieczeństwa i innych wyzwań⁽²⁸⁾.

Wdrażanie **nowych technologii, w tym wiarygodnych narzędzi sztucznej inteligencji (AI) ukierunkowanej na człowieka**, powinno być traktowane priorytetowo na szczeblu unijnym i krajowym, aby przewidywać zmiany oraz zwiększać gotowość i odporność granic zewnętrznych UE. Takie wdrażanie obejmuje wykorzystanie modeli ułatwiających identyfikację nietypowych aktywów lub statków (np. związanych z niebezpieczeństwem lub nielegalną działalnością), które należy dodatkowo zweryfikować lub w odniesieniu do których należy przeprowadzić dochodzenie. Pomoże to wspierać działania przeciwdziałające przemytowi lub działania poszukiwawczo-ratownicze; poprawić rozpoznawanie obiektów takich jak pojazdy lub statki; szybko analizować duże, niejednorodne dane oraz przeprowadzać identyfikację biometryczną wykorzystywaną do bezpiecznych i niezawodnych kontroli oraz ułatwiania podróży, a także zwalczania kradzieży tożsamości. Wiele z tych narzędzi jest już i nadal będzie opracowywane przy wsparciu

⁽²⁷⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego aplikację do elektronicznego przedkładania danych dotyczących podróży („aplikacja EU Digital Travel”) i zmieniającego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 i (UE) 2018/1726 oraz rozporządzenie Rady (WE) nr 2252/2004 w odniesieniu do korzystania z cyfrowych poświadczeń podróżnych; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:52024PC0670>.

⁽²⁸⁾ Wyzwania mające wpływ na państwa członkowskie obejmują nagły wzrost przepływów migracyjnych (skutkujący potrzebą wydania dużej liczby kart w krótkim czasie, a także wysokimi kosztami), wahania w globalnych łańcuchach dostaw do produkcji kart *in blanco* oraz niedobory niektórych komponentów potrzebnych do produkcji. Wyzwania te uwidoczniły się podczas pandemii COVID-19 i po pełnoskalowej inwazji Rosji na Ukrainę.

programów badawczo-rozwojowych Komisji ⁽²⁹⁾, aby powstały one w oparciu o europejskie rozwiązania.

Komisja **wykorzysta sztuczną inteligencję** do analizy danych i identyfikacji tendencji na granicach zewnętrznych, pomagając organom w wymianie informacji za pomocą bardziej zaawansowanych narzędzi oraz w przewidywaniu zmian i zagrożeń i reagowaniu na nie, zgodnie z unijnym aktem w sprawie sztucznej inteligencji ⁽³⁰⁾. Wraz z Fronteksem, eu-LISA i państwami członkowskimi Komisja opracuje i przetestuje wspierane przez sztuczną inteligencję narzędzia do analizy ryzyka, orientacji sytuacyjnej i zarządzania tożsamością na granicach zewnętrznych oraz – w stosownych przypadkach – wesprze wdrażanie tych narzędzi. W ramach komponentu EUIBM dotyczącego badań naukowych i innowacji określonego w rozporządzeniu w sprawie Fronteksu ⁽³¹⁾ Frontex wykorzysta realizowane przez siebie zadania w zakresie badań naukowych i innowacji do planowania i wdrażania projektów pilotażowych, testowania i walidacji rozwiązań technologicznych w warunkach operacyjnych oraz do dzielenia się wynikami, wytycznymi i powiązаныmi szkoleniami z organami krajowymi. UE opracuje również niezależne europejskie zdolności w zakresie zautomatyzowanych systemów rozpoznawania tożsamości do celów migracji i zarządzania granicami, opierając się na istniejących wielkoskalowych systemach informatycznych w tej dziedzinie. Wszelkie komponenty AI takich systemów będą opracowywane i wdrażane zgodnie z odpowiednimi przepisami UE, przy jednoczesnym dążeniu do zmniejszenia strategicznych zależności od dostawców spoza UE.

4. SOLIDNY, SPRAWIEDLIWY I ELASTYCZNY SYSTEM AZYŁOWY I MIGRACYJNY

Pakt o migracji i azylu jest kluczową reformą ustanawiającą solidne podstawy prawne sprawiedliwego i skuteczniejszego sposobu zarządzania migracją. Zapewnia kompleksowe podejście, które ma na celu wzmocnienie polityki UE w dziedzinie azylu, migracji i zarządzania granicami. Określono w nim szybkie i skuteczne procedury azylowe, obejmujące silne gwarancje dla osób ubiegających się o ochronę międzynarodową, oraz usprawniono procesy w Unii i na jej granicach zewnętrznych. Dzięki paktowi UE wprowadza skuteczny system solidarności i odpowiedzialności w celu wspólnego zarządzania migracją, w którym żadne państwo członkowskie znajdujące się pod presją nie będzie pozostawione samo sobie. Jest to sprawiedliwy i dobrze zarządzany system, który zabezpiecza przed nadużyciami, chroni prawa podstawowe osób fizycznych, w szczególności dzieci i osób o szczególnych potrzebach, i umożliwia Unii sprostanie wyzwaniom w dziedzinie migracji i azylu.

Najbliższe pięć lat będzie zatem wymagało stałego koncentrowania się na **wdrażaniu i stosowaniu** paktu. Wdrażanie paktu w państwach członkowskich jest obecnie na zaawansowanym etapie, a biorąc pod uwagę skalę reform, nadchodzące lata będą miały kluczowe znaczenie dla konsolidacji nowych systemów zarządzania azylem i migracją

⁽²⁹⁾ *Study on strengthening EU-funded security research and innovation – 20 years of EU-Funded Civil Security Research and Innovation* [Badanie na temat wzmocnienia finansowanych przez UE badań naukowych i innowacji w dziedzinie bezpieczeństwa – 20 lat finansowanych przez UE badań naukowych i innowacji w dziedzinie bezpieczeństwa cywilnego]; <https://data.europa.eu/doi/10.2837/0004501>.

⁽³⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1689 z dnia 13 czerwca 2024 r. w sprawie ustanowienia zharmonizowanych przepisów dotyczących sztucznej inteligencji oraz zmiany rozporządzeń (WE) nr 300/2008, (UE) nr 167/2013, (UE) nr 168/2013, (UE) 2018/858, (UE) 2018/1139 i (UE) 2019/2144 oraz dyrektyw 2014/90/UE, (UE) 2016/797 i (UE) 2020/1828 (akt w sprawie sztucznej inteligencji) (Tekst mający znaczenie dla EOG); ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.

⁽³¹⁾ W szczególności zgodnie z art. 10 ust. 1 lit. x) i art. 66 rozporządzenia w sprawie Fronteksu.

w całej Unii, również z uwzględnieniem orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka. Pakt jest również **niezbędną podstawą, na której możemy dalej budować**. Komisja przeanalizuje środki ukierunkowane na wprowadzenie innowacyjnych aspektów, wzmocnienie koordynacji operacyjnej i pełne wykorzystanie możliwości oferowanych przez nowe ramy prawne, aby zwiększyć skuteczność i trwałość procedur azylowych. Prace te będą opierać się na potrzebie zapewnienia, aby polityka Unii pozostała elastyczna i możliwa do dostosowania oraz przewidywała obszary, w których konieczne są usprawnienia i inicjatywy uzupełniające.

Konieczne będzie **podejście obejmujące całą administrację rządową** oraz skoordynowane wysiłki różnych departamentów i agencji rządowych, zarówno na poziomie Unii, jak i państw członkowskich. Powinno to zapewnić współpracę między agencjami, sprzyjając wzajemnie wspierającemu się i spójnemu wdrażaniu polityki we wszystkich sektorach i na wszystkich szczeblach sprawowania rządów, w tym na szczeblach regionalnym i lokalnym.

Aby cały system migracyjny i azylowy mógł sprawnie funkcjonować, **system sądowy** musi dysponować odpowiednimi zasobami, a jego kadry muszą zostać należycie przeszkolone w zakresie reform. Szczególnie ważna będzie płynna koordynacja między administracyjnym rozpatrywaniem wniosków o udzielenie azylu a systemem sądowym. Dzięki odpowiedniej integracji struktur administracyjnych, systemów nadzoru sądowego i kanałów komunikacji podmioty administracyjne i sądowe będą mogły przyspieszyć procedury i zminimalizować wąskie gardła.

Gotowość i planowanie ewentualnościowe mają kluczowe znaczenie dla skuteczniejszego zarządzania migracją dzięki lepszemu przewidywaniu nowych sytuacji. Komisja zwiększa swoją zdolność do opracowywania prognoz i scenariuszy dotyczących przyszłych przyjazdów i wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej oraz rozwija zdolności prognostyczne, które mogą wspierać decyzje operacyjne i polityczne, a także gotowość, reagowanie kryzysowe i odporność państw członkowskich ⁽³²⁾.

Nowoczesny system azylowy powinien również opierać się na wsparciu **rozwoju technologicznego**. Do końca pięcioletniego okresu objętego niniejszą strategią państwa członkowskie powinny mieć możliwość przeprowadzania swoich procedur azylowych z wykorzystaniem cyfrowych systemów zarządzania sprawami, a nowe narzędzia sztucznej inteligencji powinny być w stanie zapewnić niezbędne wsparcie w celu przyspieszenia procedur, zgodnie z wymogami unijnego aktu w sprawie sztucznej inteligencji.

Wdrożenie paktu i zapewnienie, aby przepisy były adekwatne do zakładanych celów

Wdrażanie paktu jest procesem złożonym, w którym uczestniczy wiele podmiotów mających za zadanie przełożyć duży zestaw aktów ustawodawczych na rzeczywistość operacyjną. W ciągu najbliższych pięciu lat zadanie to pozostanie strategicznym priorytetem. Proces ten obejmuje uwzględnienie wszelkich dalszych dostosowań legislacyjnych, pozyskanie zasobów niezbędnych do przeprowadzenia reform i zapewnienie pełnej praktycznej operacyjności w terenie we wszystkich dziesięciu elementach składowych określonych we wspólnym planie wdrażania ⁽³³⁾.

⁽³²⁾ Działania te będą realizowane w oparciu o globalne badanie prognostyczne Wspólnego Centrum Badawczego Komisji, które ma zostać opublikowane w 2026 r.

⁽³³⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów w sprawie wspólnego planu wdrażania paktu o migracji i azylu; [EUR-Lex – 52024DC0251 – PL – EUR-Lex](#).

Komisja ustanowiła solidną strukturę wsparcia, składającą się z 27 zespołów krajowych, aby pomóc państwom członkowskim i zapewnić spójność w całej UE ⁽³⁴⁾. Udostępniono dodatkowe 3 mld EUR ⁽³⁵⁾ na wsparcie państw członkowskich w przeprowadzeniu reform niezbędnych do wdrożenia paktu. Dostosowane do potrzeb zaangażowanie będzie kontynuowane, gdy pakt zacznie w pełni obowiązywać, po czerwcu 2026 r. W trakcie tego procesu pakt musi być dynamiczny i możliwy do dostosowania do nowych i pojawiających się wyzwań.

W tym celu w grudniu 2025 r. Parlament Europejski i Rada uzgodniły dwa nowe środki mające na celu uzupełnienie paktu, zmieniające koncepcję „bezpiecznego kraju trzeciego” i ustanawiające unijny wykaz bezpiecznych krajów pochodzenia ⁽³⁶⁾. Planowany na 2027 r. przegląd rozporządzenia w sprawie zarządzania azylem i migracją ⁽³⁷⁾ oraz rozporządzenia w sprawie procedury azylowej ⁽³⁸⁾ będzie okazją do pierwszej oceny funkcjonowania nowych przepisów w praktyce oraz ewentualnej potrzeby dalszych dostosowań. Nowy mechanizm monitorowania EUAA, który ma zostać uruchomiony w 2026 r., pomoże również zidentyfikować rozbieżności i wyzwania w stosowaniu przepisów dotyczących azylu i przyjmowania oraz zapewni wkład we wspomniany przegląd.

Solidarność, obok odpowiedzialności, jest jednym z głównych elementów paktu. Rozporządzenie w sprawie zarządzania azylem i migracją zapewnia skuteczne wsparcie państwom członkowskim znajdującym się pod presją migracyjną. W listopadzie 2025 r. Komisja rozpoczęła pierwszy roczny cykl zarządzania migracją, zapewniając kompleksowy obraz sytuacji w zakresie azylu, migracji i przyjmowania w UE oraz identyfikując państwa członkowskie znajdujące się pod presją migracyjną, narażone na ryzyko presji migracyjnej lub stojące w obliczu znaczącej sytuacji migracyjnej ⁽³⁹⁾. Rada ustanowiła pierwszą **pulę solidarnościową** na 2026 r. ⁽⁴⁰⁾. Komisja, w szczególności przez prace unijnego koordynatora ds. solidarności, będzie wspierać państwa członkowskie we wdrażaniu puli solidarnościowej. Komisja ma co roku rozpoczynać cykl zarządzania migracją, aby zapewnić skuteczne wsparcie państwom członkowskim

⁽³⁴⁾ Ponadto Komisja wspiera dziesięć państw członkowskich we wdrażaniu paktu za pośrednictwem Instrumentu Wsparcia Technicznego (TSI). Państwa członkowskie korzystają także z wzajemnego uczenia się i wymiany dobrych praktyk ustanowionych w ramach Instrumentu Wsparcia Technicznego. [Inicjatywa przewodnia Instrumentu Wsparcia Technicznego na 2025 r. – wspieranie państw członkowskich we wdrażaniu nowego paktu o migracji i azylu – Komisja Europejska](#).

⁽³⁵⁾ Kwota ta jest przydzielana jako uzupełnienie zasobów finansowych, które pierwotnie planowano przydzielić państwom członkowskim w ramach instrumentów finansowych w obszarze spraw wewnętrznych na lata 2021–2027.

⁽³⁶⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2024/1348 w odniesieniu do ustanowienia wykazu bezpiecznych krajów pochodzenia na poziomie Unii oraz wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady zmieniającego rozporządzenie (UE) 2024/1348 w odniesieniu do stosowania koncepcji „bezpiecznego kraju trzeciego”; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX:52025PC0186>; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/pl/TXT/?uri=celex:52025PC0259>.

⁽³⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie zarządzania azylem i migracją, zmiany rozporządzeń (UE) 2021/1147 i (UE) 2021/1060 oraz uchylenia rozporządzenia (UE) nr 604/2013, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401351.

⁽³⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1348 z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia wspólnej procedury ubiegania się o ochronę międzynarodową w Unii i uchylenia dyrektywy 2013/32/UE.

⁽³⁹⁾ Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2025/2323 z dnia 11 listopada 2025 r. na podstawie art. 11 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1351; ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/2323/oj.

⁽⁴⁰⁾ Decyzja wykonawcza Rady (UE) 2025/2642 z dnia 19 grudnia 2025 r. w sprawie ustanowienia rocznej puli solidarnościowej na 2026 r., Dz.U. L, 2025/2642, 23.12.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2025/2642/oj.

zmagającym się z presją migracyjną, natomiast Rada ma ustanowić roczną pulę solidarnościową na każdy kolejny rok.

Priorytetem pozostanie **ustanowienie skutecznego i stabilnego podziału odpowiedzialności** w całej Unii oraz ograniczenie niedozwolonego wtórnego przemieszczania się na jej terytorium. Niedozwolone wtórne przemieszczanie się utrudnia prawidłowe funkcjonowanie paktu jako całości i ma istotny wpływ na strefę Schengen. W związku z tym zasadnicze znaczenie ma poprawa *status quo* i przeciwdziałanie niedozwolonemu wtórnemu przemieszczaniu się. Instrumenty ustawodawcze paktu obejmują szereg zdecydowanych środków służących osiągnięciu tego celu, w szczególności obowiązek poddania kontroli przesiewowej wszystkich migrantów przybywających nielegalnie oraz rejestrowania wszystkich osób ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej w odnowionym systemie Eurodac, obowiązkowe procedury graniczne w zakresie azylu i powrotów, bardziej rygorystyczne zasady przeciwdziałania ucieczkom, większe możliwości ograniczenia świadczeń materialnych w ramach przyjmowania, na przykład w przypadku ucieczki osoby ubiegającej się o ochronę międzynarodową z odpowiedzialnego za nią państwa członkowskiego lub w innych przypadkach braku współpracy. Skuteczne przekazywanie osób ma ogromne znaczenie dla prawidłowego funkcjonowania i wiarygodności wspólnego europejskiego systemu azylowego oraz dla ograniczenia niedozwolonego wtórnego przemieszczania się między państwami członkowskimi. Pakt tworzy szybszy i bardziej przewidywalny system przekazywania osób do odpowiedzialnego państwa członkowskiego. W tym celu w 2026 r. EUAA zbada, w jaki sposób można najlepiej wspierać te reformy. Ponadto Komisja planuje w razie potrzeby dokładniej zbadać potencjalny wpływ różnych polityk przyjmowania w całej UE na przemieszczanie się migrantów, zarówno do UE, jak i w jej obrębie.

Modernizacja procedur azylowych dzięki cyfryzacji i wykorzystaniu sztucznej inteligencji

Jednym z głównych usprawnień wprowadzonych przez pakt jest zwiększenie skuteczności procedur. W obszarze, w którym zaangażowanych jest wiele różnych podmiotów ze struktur administracyjnych i sądownictwa, nowe rozwiązania technologiczne mogą pomóc w wyeliminowaniu wąskich gardeł, zmniejszeniu obciążeń administracyjnych oraz ułatwieniu współpracy i wymiany informacji między organami krajowymi, agencjami UE i między państwami członkowskimi.

Priorytetem będzie zatem wyposażenie organów ds. migracji w zintegrowane systemy zarządzania sprawami i inteligentne narzędzia cyfrowe. Komisja planuje zbadać, począwszy od 2026 r., wykonalność specjalnego **wniosku dotyczącego cyfryzacji w dziedzinie azylu**, również w świetle przygotowania takiego wniosku w dziedzinie powrotów. W tym celu powołana zostanie grupa ekspertów, która będzie konsultować się z państwami członkowskimi w sprawie najlepszego sposobu dalszego rozwoju cyfrowych systemów zarządzania sprawami dotyczącymi azylu, obejmujących procedury kontroli przesiewowej, azylu, przyjmowania i przekazywania osób⁽⁴¹⁾. Na tej podstawie Komisja planuje określić kolejne kroki we wspieraniu wysiłków państw członkowskich w tej dziedzinie. Począwszy od 2026 r. działania skoncentrują się również na przekształceniu DubliNet, systemu wymiany informacji na podstawie rozporządzenia w sprawie zarządzania azylem i migracją, w skuteczniejsze i bardziej zaawansowane technicznie

⁽⁴¹⁾ Komisja rozpoczęła już badanie zewnętrzne dotyczące cyfryzacji i integracji operacyjnej systemów zarządzania sprawami dotyczącymi azylu, przyjmowania, mechanizmu dublińskiego i powrotów, aby ocenić obecną sytuację w państwach członkowskich i wartość dodaną działań Unii w tej dziedzinie.

narzędzie wspierania państw członkowskich w przeprowadzaniu procedur na podstawie tego rozporządzenia.

Ponadto nowe technologie oferują nowe i nadal niezbadane możliwości zmniejszenia obciążeń administracyjnych, uproszczenia procesów i wysokiej jakości decyzji azylowych. **Sztuczna inteligencja** mogłaby zapewnić organom krajowym narzędzia umożliwiające wykorzystanie tych możliwości. Dotyczyłoby to na przykład tłumaczenia ustnego, tłumaczenia pisemnego i transkrypcji lub gromadzenia i analizy informacji o kraju pochodzenia, a także zarządzania sprawami i optymalizacji przepływu pracy lub wstępnego sprawdzenia, czy wnioski zostały całkowicie wypełnione. W działaniach tych można by wykorzystać wyniki finansowanych przez UE europejskich badań naukowych i innowacji w dziedzinie migracji ⁽⁴²⁾. Aby poczynić postępy w tej dziedzinie, zgodnie z obowiązującymi wymogami regulacyjnymi, w 2026 r. Komisja ustanowi **forum ds. sztucznej inteligencji w dziedzinie migracji** w celu zbadania, w jaki sposób najlepiej wykorzystać narzędzia sztucznej inteligencji w obszarze azylu, migracji i zarządzania granicami, określenia możliwych zastosowań sztucznej inteligencji i przygotowania planu operacyjnego na potrzeby konkretnego wdrożenia takich nowych narzędzi. Prace te będą również opierać się na wytycznych w sprawie klasyfikacji systemów sztucznej inteligencji wysokiego ryzyka, które Komisja planuje przedstawić w 2026 r. ⁽⁴³⁾.

Udzielanie wsparcia osobom przesiedlonym z Ukrainy

Zapewnienie **tymczasowej ochrony osobom uciekającym przed rosyjską wojną napastniczą przeciwko Ukrainie** pozostaje priorytetem Unii i państw członkowskich. Przyszłość Ukrainy i UE jest ze sobą powiązana przez nasze wspólne bezpieczeństwo, więzi gospodarcze, ale także więzi między narodami, które powstają w tym czasie. UE podtrzymuje swoje zobowiązanie do dalszego wspierania Ukrainy na drodze do przystąpienia do UE.

Aby poczynić postępy w **dłuższej perspektywie**, przy jednoczesnym uwzględnieniu dużej zmienności sytuacji, istnieje potrzeba zaplanowania drogi do dalszego legalnego pobytu i ułatwienia integracji narodu ukraińskiego w społeczeństwach przyjmujących, przy jednoczesnym wspieraniu osób, które chcą wrócić do domu, gdy pozwolą na to warunki. Transformacja ta musi być stopniowa i przewidywalna, aby wspierać odbudowę Ukrainy. Podstawę dalszych kroków stanowi przyjęte we wrześniu 2025 r. zalecenie Rady w sprawie skoordynowanego podejścia do stopniowego wycofywania tymczasowej ochrony dla wysiedleńców z Ukrainy ⁽⁴⁴⁾. Wdrażanie zalecenia jest kontynuowane na różnych forach z udziałem państw członkowskich, władz ukraińskich i organizacji międzynarodowych ⁽⁴⁵⁾.

Ponieważ wsparcie dla osób przesiedlonych z Ukrainy jest pierwszym przypadkiem, w którym uruchomiono **dyrektywę w sprawie tymczasowej ochrony** z 2001 r., UE będzie musiała wyciągnąć wnioski z ponad czterech lat tymczasowej ochrony, aby uwzględnić je w ewentualnych przyszłych działaniach.

⁽⁴²⁾ Finansowane przez UE badania naukowe i innowacje w dziedzinie migracji: https://research-and-innovation.ec.europa.eu/research-area/social-sciences-and-humanities/migration-and-mobility_pl.

⁽⁴³⁾ Art. 6 rozporządzenia (UE) 2024/1689, <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>.

⁽⁴⁴⁾ Zalecenie Rady z dnia 16 września 2025 r. w sprawie skoordynowanego podejścia do stopniowego wycofywania tymczasowej ochrony dla wysiedleńców z Ukrainy; ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2025/5129/oj>.

⁽⁴⁵⁾ W tym przy wsparciu specjalnego wysłannika ds. Ukraińców w UE, który współpracuje również z państwami członkowskimi i Ukrainą.

5. SKUTECZNIEJSZE POWROTY I READMISJA

Szybkie, skuteczne i godne powroty i readmisja nielegalnie przebywających obywateli państw trzecich są **niezbędne, aby zapewnić integralność unijnych systemów migracyjnych i azylowych**. Obecnie jedynie około jedna czwarta migrantów, wobec których wydano decyzję nakazującą opuszczenie Unii, faktycznie to czyni, choć występują różnice między państwami członkowskimi. Należy pilnie zwiększyć skuteczność powrotów, aby zniechęcać do nielegalnej migracji oraz zapewnić prawidłowe funkcjonowanie i integralność systemu migracyjnego i azylowego.

W ciągu najbliższych pięciu lat UE musi w pełni zainwestować w budowę **kompleksowego wspólnego europejskiego systemu powrotów**. Niektóre państwa członkowskie poczyniły już znaczne postępy w zwiększaniu efektywności swoich procedur powrotu. Proponowane rozporządzenie w sprawie powrotów ⁽⁴⁶⁾, po jego przyjęciu, zapewni nowe ramy prawne przewidujące szybsze, prostsze i skuteczniejsze procedury powrotu w całej Unii, z poszanowaniem praw podstawowych i zobowiązań międzynarodowych, w szczególności zasady *non-refoulement*.

Aby system powrotów działał skutecznie, **państwa trzecie muszą w pełni wywiązywać się ze swojej roli** i przestrzegać międzynarodowego zobowiązania do readmisji swoich obywateli. UE powinna opracować i wykorzystywać wszelkie dostępne jej instrumenty oddziaływania i zachęty – w tym instrumenty readmisji, narzędzia finansowe oraz politykę wizową i handlową – aby w ramach działań informacyjnych w zakresie dyplomacji migracyjnej podejmowanych wobec państw trzecich wspierać ściślejszą współpracę w zakresie readmisji. Jednocześnie państwa członkowskie muszą rzetelnie i terminowo podejmować działania następcze w związku z decyzjami o powrocie, zwracając się – w razie potrzeby – do państw trzecich o potwierdzenie obywatelstwa osoby, wobec której wydano decyzję nakazującą powrót, oraz o wydanie jej dokumentów podróży.

Tworzenie wspólnego europejskiego systemu powrotów

Pakt wprowadza szereg nowych rozwiązań i usprawnień w zakresie zarządzania azylem i migracją. W obszarze powrotów nowe ramy prawne wprowadzone przez pakt wyeliminują **luki między procedurami azylowymi a procedurami powrotowymi**, zapewniając, aby decyzje nakazujące powrót i odmowne decyzje azylowe były wydawane w zbliżonym terminie. Znacząco zwiększy to szybkość realizacji powrotów przez ograniczenie możliwości ucieczki, a tym samym pozwoli uniknąć długich okresów niepewności zarówno dla osób powracających, jak i dla organów krajowych.

Ponadto wraz z **obowiązkową powrotową procedurą graniczną** ⁽⁴⁷⁾ osoby ubiegające się o udzielenie ochrony międzynarodowej, którym tej ochrony odmówiono, powrócą znacznie szybciej – bezpośrednio z granic zewnętrznych i w terminie 12 tygodni określonym w nowych przepisach. Komisja położy szczególny nacisk na zapewnienie skutecznego wdrażania nowych procedur granicznych, ściśle współpracując w tym celu z państwami członkowskimi, Fronteksem oraz krajami partnerskimi. Komisja zwróci również szczególną uwagę na współpracę w zakresie readmisji w kontekście

⁽⁴⁶⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólny system powrotów obywateli państw trzecich nielegalnie przebywających w Unii oraz uchylającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE, dyrektywę Rady 2001/40/WE i decyzję Rady 2004/191/WE; <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:52025PC0101>.

⁽⁴⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 maja 2024 r. w sprawie ustanowienia powrotowej procedury granicznej i zmiany rozporządzenia (UE) 2021/1148; ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj>.

obowiązkowej procedury granicznej przy przygotowywaniu przyszłych sprawozdań na podstawie art. 25a Kodeksu wizowego.

W oparciu o te usprawnienia priorytetem na najbliższe pięć lat jest pełne opracowanie **wspólnego europejskiego systemu powrotów**, zgodnie z wnioskiem Komisji z marca 2025 r. dotyczącym rozporządzenia ustanawiającego wspólny europejski system powrotów ⁽⁴⁸⁾. Proponowane rozporządzenie nadaje powrotom bardziej namacalny wymiar europejski, dzięki wprowadzeniu unijnego nakazu powrotu, i tworzy podstawę wzajemnego uznawania decyzji nakazujących powrót, tak aby nie można było obchodzić przepisów UE przez nielegalne przemieszczanie się z jednego państwa członkowskiego do drugiego. W proponowanym rozporządzeniu promuje się uproszczenie i skuteczność przez usprawnienie procesów wewnętrznych, doprecyzowanie praw i obowiązków osób powracających, takich jak obowiązek współpracy w ramach procedury powrotu, zmniejszenie ryzyka ucieczki i niedozwolonego wtórnego przemieszczania się oraz wyeliminowanie luk między procedurami powrotu w UE a działaniami w zakresie readmisji do państw trzecich. Przyspieszony zostanie również powrót osób stwarzających zagrożenie bezpieczeństwa. W proponowanym rozporządzeniu określono również zasady i zabezpieczenia dotyczące tworzenia „ośrodków powrotowych” poza Unią, które mogłyby oferować nowe rozwiązania w zakresie powrotów osób zobowiązanych do opuszczenia UE. Szybkie zakończenie negocjacji na temat rozporządzenia w sprawie powrotów jest ważne dla urzeczywistnienia wspólnego europejskiego systemu powrotów w nadchodzących latach.

W 2026 r. Komisja przedstawi również wniosek ustawodawczy w sprawie **cyfryzacji powrotów** w celu opracowania cyfrowych systemów zarządzania sprawami w tym obszarze. Przyczyni się to dodatkowo do zmniejszenia obciążenia administracyjnego organów krajowych oraz uproszczenia i automatyzacji procesów. Wniosek ma również na celu rozważenie możliwości powierzenia agencjom UE, takim jak Frontex i eu-LISA, zwiększonych obowiązków w zakresie cyfrowych systemów zarządzania sprawami.

Równoległe do wzmocnienia nowych ram prawnych potrzebne są środki mające na celu **usprawnienie procesów powrotu na szczeblu operacyjnym**.

Koordinator ds. powrotów, wspierany przez sieć wysokiego szczebla ds. powrotów, zbada nowe pomysły i opracuje praktyki związane ze szczególnymi wyzwaniami, takimi jak powrót obywateli państw trzecich objętych powrotową procedurą graniczną, osób, które stanowią zagrożenie bezpieczeństwa, lub powrót małoletnich bez opieki zgodnie z prawem UE i najlepszym interesem dziecka. W tym celu kontynuowana będzie współpraca z organami państw członkowskich, aby zoptymalizować wykorzystanie dostępnych zasobów i wykorzystać wszystkie istniejące narzędzia do przyspieszenia powrotów. Komisja wraz z państwami członkowskimi będzie nadal rozwijać w tym celu praktyczne inicjatywy z państwami trzecimi i w państwach trzecich.

W ramach zbliżającego się przeglądu **rozporządzenia w sprawie Fronteksu** w 2026 r. zbadana zostanie również możliwość wzmocnienia roli operacyjnej agencji w zakresie powrotów zarówno w UE, jak i poza nią. Trwają refleksje nad możliwością wspierania powrotów z państwa trzeciego do innego państwa trzeciego, z zastrzeżeniem jasnych warunków i gwarancji prawnych, wzmacniając dobrowolne powroty i reintegrację. Równoległe rozważa się warianty usprawnienia zarządzania Agencją w tym obszarze, tak aby lepiej wspierać strategiczne priorytety UE.

⁽⁴⁸⁾ Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego wspólny system powrotów obywateli państw trzecich nielegalnie przebywających w Unii oraz uchylającego dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/115/WE, dyrektywę Rady 2001/40/WE i decyzję Rady 2004/191/WE; [EUR-Lex – 52025PC0101 – PL – EUR-Lex](#).

Komisja wraz z Fronteksem podejmuje również kroki w celu wzmocnienia i usprawnienia gromadzenia danych dotyczących powrotów, aby poprawić **obraz sytuacji** w zakresie powrotów, co umożliwi lepsze planowanie zasobów i narzędzi.

Poprawa współpracy państw trzecich w zakresie readmisji

Współpraca w zakresie readmisji ze strony krajów pochodzenia migrantów jest niezbędna do zapewnienia skutecznych powrotów i skutecznego zarządzania migracją, a także stanowi kolejny kluczowy element wspólnego europejskiego systemu powrotów. Readmisja własnych obywateli jest obowiązkiem wynikającym z międzynarodowego prawa zwyczajowego, na którym opierają się unijne umowy i uzgodnienia o readmisji oraz umowy o partnerstwie (np. umowy o partnerstwie i współpracy) z państwami trzecimi, a także wielostronne ramy prawne (np. umowa z Samoa z państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku).

W tym względzie lepsza współpraca w zakresie readmisji pozostaje kluczowym priorytetem unijnej dyplomacji migracyjnej. Komisja, w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi, regularnie monitoruje współpracę w zakresie readmisji w ramach istniejących dwustronnych i wielostronnych instrumentów readmisji oraz przez coroczną ocenę współpracy w zakresie readmisji na podstawie art. 25a kodeksu wizowego⁽⁴⁹⁾. Unia musi wykorzystać i wzmocnić swój zestaw narzędzi w celu promowania współpracy w tej dziedzinie, zgodnie z wielokrotnymi apelami przywódców UE o wykorzystanie wszystkich narzędzi i instrumentów politycznych w celu zwiększenia liczby powrotów i readmisji. Priorytetem musi pozostać skuteczne wdrożenie 24 obowiązujących **umów i ustaleń UE** z państwami trzecimi⁽⁵⁰⁾ w sprawie readmisji oraz pełne poszanowanie i egzekwowanie zobowiązań zapisanych w umowach międzynarodowych UE.

Aby zmaksymalizować współpracę Unii z państwami trzecimi i zapewnić skuteczne strategiczne podejście do negocjacji, Komisja będzie współpracować z państwami członkowskimi w celu dalszego wzmocnienia wymiany informacji w tej dziedzinie. Taka wymiana powinna obejmować refleksję nad najlepszym sposobem realizacji mandatów negocjacyjnych dotyczących umów o readmisji. Należy szybko zakończyć trwające negocjacje w sprawie readmisji, a tam, gdzie wnoszą one wartość dodaną na szczeblu UE, należy rozpocząć nowe negocjacje. Umowa z Samoa zapewnia również jasne ramy realizacji obowiązków w zakresie readmisji, przypominając o obowiązku readmisji własnych obywateli przez wszystkie strony: jego realizacja będzie monitorowana i w razie potrzeby wspierana przez konkretne zaangażowanie. W stosownych przypadkach Komisja będzie dążyć do zawarcia porozumień z partnerami międzynarodowymi w celu ustanowienia obowiązujących procedur działania dotyczących readmisji własnych obywateli i usunięcia przeszkód utrudniających współpracę z tymi partnerami.

Aby osiągnąć konkretne postępy we współpracy w zakresie readmisji w ramach dyplomacji migracyjnej, Komisja, Wysoki Przedstawiciel i państwa członkowskie muszą

⁽⁴⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 810/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. ustanawiające Wspólnotowy Kodeks Wizowy (kodeks wizowy), <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj>.

⁽⁵⁰⁾ UE zawarła umowy o readmisji z Hongkongiem, Makau, Sri Lanką, Albanią, Rosją, Ukrainą, Macedonią Północną, Bośnią i Hercegowiną, Czarnogórą, Serbią, Mołdawią, Pakistanem, Gruzją, Armenią, Azerbejdżanem, Turcją, Republiką Zielonego Przylądka i Białorusią, a umowy o readmisji – z Afganistanem, Gambią, Gwineą, Bangladeszem, Etiopią i Wybrzeżem Kości Słoniowej. Obowiązek readmisji własnych obywateli jest również częścią innych instrumentów międzynarodowych, w tym umów o partnerstwie i współpracy oraz umowy z Samoa z 77 państwami Afryki, Karaibów i Pacyfiku.

uruchomić **niezbędne środki zachęty i instrumenty oddziaływania**, wykorzystując wszystkie odpowiednie polityki, instrumenty i narzędzia UE.

Podjęcie działań w trudnych sytuacjach

Niektóre sytuacje dotyczące określonych państw trzecich wymagają zwiększonej uwagi. Pod tym względem **Syria** nadal stoi przed poważnymi wyzwaniami politycznymi, humanitarnymi, rozwojowymi i związanymi z bezpieczeństwem. UE wspiera pokojową i inkluzywną transformację polityczną kierowaną przez Syryjczyków, a także odbudowę społeczno-gospodarczą, aby zapobiec ponownemu wybuchowi przemocy. Komisja współpracuje z Biurem UNHCR w celu wspierania dobrowolnych powrotów oraz trwałej reintegracji osób powracających. Ponadto Komisja wydała wytyczne dotyczące wizyt sondujących dla Syryjczyków korzystających z ochrony międzynarodowej w UE, którzy mogą chcieć wrócić do Syrii. Frontex wznowił również wsparcie dla syryjskich operacji powrotowych i reintegracji Syryjczyków.

Komisja pracuje również nad zapewnieniem koordynacji na szczeblu UE w odniesieniu do sytuacji Afgańczyków mieszkających w UE. W tym celu Komisja prowadzi na poziomie technicznym działania z faktycznymi władzami **Afganistanu** w sprawie ewentualnych powrotów i readmisji obywateli Afganistanu nielegalnie przebywających w UE, w szczególności tych, którzy popełnili przestępstwa lub stanowią zagrożenie bezpieczeństwa, z poszanowaniem prawa UE i zobowiązań międzynarodowych, w tym z pełnym poszanowaniem zasady *non-refoulement*. Komisja ściśle współpracuje z państwami członkowskimi oraz korzysta również ze wsparcia Fronteksu w zakresie dobrowolnych powrotów w ramach unijnego programu reintegracji.

6. MOBILNOŚĆ PRACOWNIKÓW I TALENTÓW W CELU ZWIĘKSZENIA KONKURENCYJNOŚCI

W nadchodzących latach niedobory kwalifikacji i siły roboczej, wynikające również ze zmian demograficznych, prawdopodobnie uwydatnią rosnące potrzeby naszego **ryнку pracy** w wielu kluczowych sektorach i, w różnym stopniu, w całej Unii ⁽⁵¹⁾. Popyt w kluczowych obszarach mających zasadnicze znaczenie dla gospodarki UE i dobrobytu obywateli – począwszy od najnowocześniejszych dziedzin, takich jak sztuczna inteligencja, a skończywszy na opiece nad osobami najmłodszymi i najstarszymi – będzie nadal rósł. W ustanowionej niedawno unijnej puli talentów wskazano już 42 zawody, w których UE boryka się z niedoborem siły roboczej i kwalifikacji ograniczającym europejski potencjał gospodarczy i w których mobilność pracowników i talentów może wnieść istotny wkład.

Unia umiejętności ⁽⁵²⁾ odpowiada na potrzebę przyciągania i zatrzymywania talentów z państw trzecich, uzupełniając środki mające na celu aktywizację i podnoszenie kwalifikacji krajowej siły roboczej, w tym obywateli państw trzecich już przebywających w Unii. Mobilność pracowników i talentów stanowi część modelu gospodarczego UE, wzmacnia jej **konkurencyjność**, pomaga reagować na wyzwania w obszarach zmian demograficznych i umiejętności ⁽⁵³⁾ oraz wspiera innowacje.

⁽⁵¹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Wykorzystanie potencjału talentów w regionach Europy”; [EUR-Lex – 52023DC0032 – PL – EUR-Lex](#).

⁽⁵²⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Unia umiejętności”; [EUR-Lex – 52025DC0090 – PL – EUR-Lex](#).

⁽⁵³⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – „Zmiana demograficzna w Europie: zestaw narzędzi do działania, [EUR-Lex – 52023DC0577 – PL – EUR-Lex](#).

W perspektywie najbliższych pięciu lat UE powinna dążyć do tego, by stać się najbardziej atrakcyjnym miejscem w globalnym wyścigu o talenty, przyciągając wykwalifikowanych pracowników – od innowatorów wyznaczających kierunki postępu technologicznego po osoby świadczące kluczowe usługi opiekuńcze. Aby to osiągnąć, musimy **zintensyfikować współpracę z krajami partnerskimi**, wykorzystując mobilność pracowników i przepływ talentów jako narzędzie zarówno dyplomacji migracyjnej, jak i szerszej zakrojonych relacji dyplomatycznych i gospodarczych z partnerami, a także uruchamiając na poziomie Unii – we współpracy z państwami członkowskimi – nowe, innowacyjne inicjatywy służące przyciąganiu pracowników przeszkolonych i przygotowanych do podjęcia pracy na naszym rynku.

Jednocześnie przyciąganie siły roboczej i talentów musi iść w parze ze **zdolnością do ich zatrzymania**. Aby to było możliwe, Unia potrzebuje środowiska społeczno-gospodarczego, które ułatwi integrację pracowników zagranicznych nie tylko na rynku pracy, lecz także w unijnych społeczeństwach, wnosząc w te społeczeństwa realny wkład.

Mobilność pracowników i talentów jako narzędzie dyplomacji migracyjnej

Przyciąganie i mobilność pracowników i talentów, a także ścieżki edukacyjne, zawodowe i szkoleniowe muszą stać się strategicznym elementem naszych wszechstronnych relacji z krajami partnerskimi. Zwiększenie skali już istniejących **partnerstw w zakresie talentów** z Marokiem, Tunezją, Egiptem, Pakistanem i Bangladeszem oraz nawiązywanie nowych partnerstw to dopiero pierwszy krok.

Poza partnerstwami w zakresie talentów UE musi powiązać priorytety w zakresie konkurencyjności z **kontekstem naszej wszechstronnej współpracy z krajami partnerskimi**, podążając ścieżką wyznaczoną przez Pakt na rzecz regionu śródziemnomorskiego. W tym celu Komisja uruchomi pilotażowo, począwszy od 2026 r., europejskie biuro prawne w Indiach w sektorze technologii informacyjno-komunikacyjnych. Będzie to punkt kompleksowej obsługi, który zapewni wsparcie kandydatom z Indii zainteresowanym uczestnictwem w programach mobilności pracowników przyjeżdżających do UE. Na podstawie wniosków z tego projektu pilotażowego Komisja planuje rozszerzyć koncepcję europejskiego biura prawnego na inne sektory i inne kraje partnerskie, w tym państwa współdziałające w ramach partnerstwa w zakresie talentów, jako uzupełnienie unijnej puli talentów, oraz z uwzględnieniem strategicznych interesów UE. Dalszą współpracę w zakresie mobilności talentów należy propagować również w ramach strategii Global Gateway.

Unia i kraje partnerskie mają wspólny interes we wspieraniu mobilności pracowników. Przygotowanie pracowników z państw trzecich do wejścia na europejski rynek pracy oraz ich integracja w naszych społeczeństwach stanowią jednak złożone przedsięwzięcie, wymagające inwestycji i wysiłków po obu stronach. Aby zwiększyć pulę wykwalifikowanych osób, które mogłyby przybyć do pracy i mieszkać w Unii, oraz biorąc pod uwagę modele podziału kosztów i ryzyka z sektorem prywatnym, Komisja będzie wspierać **szkolenia i działania poprzedzające wyjazd** dla osób poszukujących pracy z państw trzecich, zapewniając im odpowiednie wymagane umiejętności techniczne, zawodowe, językowe i kulturowe, w tym w ramach przyszłej europejskiej strategii kształcenia i szkolenia zawodowego.

Komisja będzie także ściślej angażować **przemysł UE oraz partnerów społecznych** w opracowywanie i wdrażanie inicjatyw skierowanych do państw trzecich, ponieważ to oni dysponują najlepszą wiedzą w zakresie potrzebnych umiejętności, a zarazem są głównymi beneficjentami polityk w zakresie mobilności talentów. Komisja zamierza wykorzystać istniejące fora, takie jak platforma migracji pracowników, komitety sektorowego dialogu społecznego oraz Forum Przemysłowe i Forum Europejskiej

Przestrzeni Badawczej, aby zwiększyć zaangażowanie przemysłu i pracodawców w przyciąganie talentów.

Unijna pula talentów ⁽⁵⁴⁾, jako pierwsze narzędzie na poziomie UE umożliwiające dopasowanie pracodawców z UE do zainteresowanych osób poszukujących pracy spoza UE w określonych sektorach, będzie kluczowa dla przeciwdziałania niedoborom siły roboczej i kwalifikacji, a także dla poprawy długoterminowej współpracy z krajami partnerskimi. Komisja nadaje priorytet opracowaniu platformy informatycznej, aby unijna pula talentów została utworzona i zaczęła funkcjonować w 2027 r. Aby wykorzystać ten potencjał, zasadnicze znaczenie będzie miało wczesne zaangażowanie i udział państw członkowskich.

Ramy prawne dostosowane do mobilności pracowników i talentów

Inicjatywa „Wybierz Europę” ⁽⁵⁵⁾ promuje UE jako miejsce docelowe dla wysoko wykwalifikowanych specjalistów. Podkreślono w niej, jak UE zapewnia idealne środowisko dla globalnych talentów, aby wspierać badania naukowe i innowacje.

Jednocześnie **ramy prawne dotyczące mobilności pracowników i talentów** w kierunku UE pozostają rozdrobnione, a złożone interakcje między unijnymi i krajowymi ramami prawnymi ⁽⁵⁶⁾ są nieprzejrzyste dla talentów z całego świata.

Nie odpowiada to ambicjom UE. Należy rozważyć **uproszczenie i przyspieszenie** procesów służących przyciąganiu obywateli państw trzecich o dużym potencjale innowacyjnym, takich jak naukowcy, studenci, wykwalifikowani pracownicy, założyciele przedsiębiorstw typu start-up czy innowacyjni przedsiębiorcy, a także pracowników potrzebnych w zawodach deficytowych w sektorach takich jak opieka, opieka zdrowotna, turystyka lub budownictwo. W strategii wizowej ⁽⁵⁷⁾, przyjętej wraz z niniejszą strategią, określono nowe sposoby usprawnienia funkcjonowania obecnych ram służących przyciąganiu talentów, m.in. przez finansowanie i zalecenie Komisji w sprawie przyciągania talentów na potrzeby innowacji ⁽⁵⁸⁾, oraz zbadano możliwości uproszczenia i lepszego wdrażania ram prawnych.

Ponadto jedną z głównych przeszkód w przyciąganiu talentów jest wąskie gardło związane z **uznawaniem i potwierdzaniem kwalifikacji i umiejętności obywateli państw trzecich**. Zalecenie Komisji z 2023 r. w sprawie uznawania kwalifikacji obywateli państw trzecich⁽⁵⁹⁾ miało na celu ułatwienie krajowych procesów uznawania kwalifikacji. W praktyce jednak procedury te często nadal są długotrwałe, uciążliwe i rozdrobnione w całej UE, a przez to nie przystają do dynamicznego otoczenia gospodarczego ani do potrzeby szybkiego uzupełniania niedoborów siły roboczej, z jakimi mierzą się europejskie przedsiębiorstwa. Aby usunąć tę przeszkodę, w ramach pakietu z 2026 r. na

⁽⁵⁴⁾ Wybierz Europę: kontynuuj swoją karierę naukową w UE, https://commission.europa.eu/topics/research-and-innovation/choose-europe_pl.

⁽⁵⁶⁾ Przepisy UE obejmują warunki wjazdu i pobytu niektórych kategorii pracowników (pracowników wysoko wykwalifikowanych, pracowników sezonowych i pracowników przemieszczonych wewnątrz przedsiębiorstwa), studentów i naukowców, prawo do łączenia rodzin oraz pobytu długoterminowe. Prawo UE przewiduje również jedną procedurę – i jedno zezwolenie – dla pracowników spoza UE przyjmowanych w ramach systemów krajowych państw członkowskich. Obecnie prawo Unii nie obejmuje innych kategorii migrantów zarobkowych ani osób prowadzących działalność na własny rachunek.

⁽⁵⁷⁾ COM(2026) 43.

⁽⁵⁸⁾ C(2026) 462.

⁽⁵⁹⁾ Zalecenie Komisji (UE) 2023/2611 z dnia 15 listopada 2023 r. w sprawie uznawania kwalifikacji obywateli państw trzecich, C/2023/7700, Dz.U. L, 2023/2611, 24.11.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2611/oj>.

rzecz sprawiedliwej mobilności pracowników, Komisja uruchomi inicjatywę na rzecz przenoszenia umiejętności, obejmującą nowe przepisy dotyczące uznawania i potwierdzania kwalifikacji oraz umiejętności, aby usprawnić procedury, przy jednoczesnym utrzymaniu standardów jakości oczekiwanych na rynku europejskim.

Aby wykorzystać potencjał **gromadzenia informacji na temat umiejętności**, obok dokładnych i aktualnych informacji o umiejętnościach i sytuacji na rynku pracy w UE i jej państwach członkowskich, a także w oparciu o doświadczenia europejskiego obserwatorium gromadzącego informacje na temat umiejętności, potrzebne są zaktualizowane informacje o sytuacji na rynkach pracy w krajach partnerskich. Dotyczy to w szczególności informacji o umiejętnościach oraz o krajowych ramach kwalifikacji, tak aby umożliwić porównywanie z umiejętnościami i kwalifikacjami w UE. W tym celu Komisja planuje jeszcze bardziej pogłębiać współpracę z Europejską Fundacją Kształcenia (ETF) w zakresie tworzenia zestawień i porównywania umiejętności i kwalifikacji w krajach uczestniczących w partnerstwach w zakresie talentów i poza ich granicami.

Zwalczanie nielegalnego zatrudnienia, nadużyć i wyzysku

Choć Europa potrzebuje przyciągać talenty, musi również zintensyfikować działania na rzecz zwalczania nielegalnego zatrudnienia oraz nadużyć wobec pracowników z państw trzecich w UE. Nielegalne zatrudnienie i nielegalna praca, często powiązane także z wyzyskiem pracowników, należą do **głównych czynników napędzających nielegalną migrację** i należy im skuteczniej przeciwdziałać, zwłaszcza w sektorach bardziej narażonych na takie zagrożenia. Otwartości Unii na przyciąganie i zatrzymywanie talentów powinno towarzyszyć podejście oparte na zerowej tolerancji dla nielegalnego zatrudnienia oraz wyzysku pracowników migrujących.

W 2026 r. Komisja przedstawi stan wdrożenia **dyrektywy w sprawie kar wobec pracodawców** ⁽⁶⁰⁾ i w razie potrzeby zaproponuje zmiany w celu zwiększenia jej skuteczności.

Jak podkreślono w planie działania na rzecz wysokiej jakości miejsc pracy ⁽⁶¹⁾, wyzysk, naruszenia przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy oraz nieodpowiednie warunki mieszkaniowe dotyczą pracowników z państw trzecich. Należy zintensyfikować kontrole i inspekcje w celu wykrywania i karania pracodawców dopuszczających się wyzysku oraz w celu ochrony praw pracowników z państw trzecich. W ramach **przeglądu mandatu Europejskiego Urzędu ds. Pracy (ELA)** w 2026 r. Komisja oceni, w jaki sposób Urząd mógłby lepiej sprostać wyzwaniom związanym z nadużyciami w odniesieniu do warunków pracy obywateli państw trzecich.

Jednocześnie lepsze **egzekwowanie przepisów**, wsparte m.in. zwiększonymi kompetencjami ELA, powinno pomóc w zapewnieniu prawidłowej transpozycji i skutecznego stosowania przez państwa członkowskie przepisów prawa UE mających na celu ochronę praw pracowników migrujących, w tym dyrektywy w sprawie pracowników

⁽⁶⁰⁾ dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. przewidującą minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich; <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2009/52/oj>.

⁽⁶¹⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów – Plan działania na rzecz wysokiej jakości miejsc pracy, COM(2025) 944 final.

sezonowych ⁽⁶²⁾, dyrektywy w sprawie kar wobec pracodawców ⁽⁶³⁾ i zmienionej dyrektywy w sprawie jednego zezwolenia ⁽⁶⁴⁾.

Poprawa integracji obywateli państw trzecich

Integracja jest zarówno prawem, jak i obowiązkiem. W interesie Unii leży zapewnienie, aby migranci przybywający do UE mogli szybko i aktywnie wносить wkład w nasze – a obecnie również w swoje – społeczeństwa, niezależnie od tego, czy uciekali przed konfliktem, przybyli jako pracownicy, dołączyli do najbliższej rodziny czy też przyjechali innymi legalnymi ścieżkami. W konsekwencji integracja jest dziedziną, w której na poziomie krajowym kluczowe znaczenie ma **podejście obejmujące administrację rządową**. Ma to zasadnicze znaczenie dla spójności społecznej, ale także dla konkurencyjności oraz dynamiki gospodarczej Europy, ponieważ umożliwia pełne wykorzystanie wszystkich umiejętności i talentów. Niezbędne jest, aby migranci uczyli się języka przyjmującego państwa członkowskiego, rozumieli kulturę i systemy administracyjne, podejmowali pracę, płacili podatki oraz w pełni uczestniczyli w naszych społeczeństwach opartych na wartościach europejskich. Ważną rolę w procesie integracji odgrywają społeczności diaspory oraz organizacje prowadzone przez migrantów. Proces ten wymaga silnego i świadomego zaangażowania zarówno ze strony migrantów, jak i społeczeństw przyjmujących. W związku z tym należy zapewnić migrantom prawdziwą możliwość integracji. Opierając się na kompleksowym i międzysektorowym podejściu ustanowionym w planie działania na rzecz integracji i włączenia społecznego oraz na jego przeglądzie śródkresowym ⁽⁶⁵⁾, integrację należy wspierać na wszystkich szczeblach sprawowania rządów oraz w całym społeczeństwie.

Komisja będzie nadal wspierać **całościowe podejście do łączenia wysiłków we wszystkich obszarach polityki UE**, w szczególności w zakresie rozwoju regionalnego, na przykład w ramach Agendy UE dla miast ⁽⁶⁶⁾, agendy miejskiej obejmującej partnerstwo na rzecz włączenia migrantów i uchodźców ⁽⁶⁷⁾ oraz zbliżającej się aktualizacji planu działania na rzecz obszarów wiejskich ⁽⁶⁸⁾. Jeżeli chodzi o zatrudnienie i integrację na rynku pracy, obywatele państw trzecich nadal przyczyniają się do wzrostu gospodarczego w UE. Ich pełny potencjał na unijnym rynku pracy pozostaje jednak niewykorzystany. W związku z tym kluczowe znaczenie ma dalsze angażowanie służb zatrudnienia, partnerów gospodarczych i społecznych oraz innych podmiotów rynku pracy. Stały dialog i współpraca z tymi podmiotami będą stanowić podstawę wszelkich merytorycznych

⁽⁶²⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/36/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie warunków wjazdu i pobytu obywateli państw trzecich w celu zatrudnienia w charakterze pracownika sezonowego.

⁽⁶³⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/52/WE z dnia 18 czerwca 2009 r. przewidująca minimalne normy w odniesieniu do kar i środków stosowanych wobec pracodawców zatrudniających nielegalnie przebywających obywateli krajów trzecich, Dz.U. L 168 z 30.6.2009, s. 24.

⁽⁶⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1233 z dnia 24 kwietnia 2024 r. w sprawie procedury jednego wniosku o jedno zezwolenie dla obywateli państw trzecich na pobyt i pracę na terytorium państwa członkowskiego oraz w sprawie wspólnego zbioru praw dla pracowników z państw trzecich przebywających legalnie w państwie członkowskim (wersja przekształcona), PE/93/2023/REV/1, Dz.U. L, 2024/1233, 30.4.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1233/oj>.

⁽⁶⁵⁾ Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego, Rady, Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego i Komitetu Regionów „Plan działania na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021–2027”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52020DC0758>, oraz dokument roboczy służb Komisji „Śródkresowy przegląd planu działania Komisji na rzecz integracji i włączenia społecznego na lata 2021–2027”, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A52025SSC0162>.

⁽⁶⁶⁾ https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/publications/communications/2025/eu-agenda-for-cities-2025_pl.

⁽⁶⁷⁾ <https://www.urbanagenda.urban-initiative.eu/>.

⁽⁶⁸⁾ https://rural-vision.europa.eu/action-plan_pl.

działań służących lepszemu dostosowaniu polityki migracyjnej i polityki rynku pracy oraz wzmocnieniu włączenia migrantów na rynku pracy.

To uwzględnianie działań wspierających integrację i włączenie obywateli państw trzecich do głównego nurtu polityki powinno być w większym stopniu osadzone w szerszym i bardziej długoterminowym podejściu, które przyczynia się również do odpowiedniego zarządzania krajowymi systemami edukacji, opieki zdrowotnej i mieszkalnictwa, wspierając ich funkcjonowanie. **Finansowanie unijne** powinno wspierać wdrażanie podejścia obejmującego administrację rządową w państwach członkowskich w zakresie integracji, oferując możliwości finansowania władzom lokalnym i regionalnym, organizacjom społeczeństwa obywatelskiego oraz organizacjom prowadzonym przez migrantów. Ogólnie rzecz biorąc, to długofalowe podejście do integracji obywateli państw trzecich powinno opierać się na wymianie doświadczeń prowadzonej w ramach poszczególnych sieci zajmujących się kwestiami integracji ⁽⁶⁹⁾, a prace w ramach odpowiednich strategii trwają ⁽⁷⁰⁾.

7. STRATEGICZNE WYKORZYSTANIE ZASOBÓW FINANSOWYCH I ZWIĘKSZENIE WSPARCIA OPERACYJNEGO

Wniosek Komisji w sprawie **wieloletnich ram finansowych** (WRF) na lata 2028–2034 przewiduje znaczne zwiększenie zasobów przeznaczonych na migrację i azyl oraz na współpracę międzynarodową, przy jednoczesnym wzmocnieniu możliwości Unii w zakresie współpracy w dziedzinie migracji.

Wniosek w sprawie WRF ma na celu zapewnienie **niezbędnych zasobów finansowych** również na potrzeby realizacji priorytetów określonych w niniejszej strategii. Ogółem proponuje się przeznaczenie co najmniej 81 mld EUR na polityki w obszarze spraw wewnętrznych w celu wsparcia zarządzania migracją i azylem, zwiększenia bezpieczeństwa wewnętrznego, wzmocnienia ochrony granic oraz polityki wizowej.

Aby skutecznie **kontrolować granice zewnętrzne i zarządzać nimi** oraz zagwarantować bezpieczeństwo, we wniosku dotyczącym unijnego wsparcia na rzecz strefy Schengen, europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami i wspólnej polityki wizowej ustanowiono pulę środków finansowych w wysokości 15,4 mld EUR. Instrument Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (IZGW) na okres programowania 2021–2027 zapewnia obecnie łącznie 5,97 mld EUR na wsparcie europejskiego zintegrowanego zarządzania granicami w państwach członkowskich ⁽⁷¹⁾. Tak znaczące zwiększenie zasobów umożliwiłoby wsparcie priorytetów określonych w niniejszej strategii, w tym cyfryzacji zarządzania granicami, integracji nowych rozwiązań technologicznych, a także finansowanie wyposażenia oraz infrastruktury.

Jeżeli chodzi o wsparcie Unii na rzecz **azyłu, migracji i integracji**, Komisja zaproponowała kwotę około 12 mld EUR w porównaniu z kwotą około 7,84 mld EUR dostępną obecnie dla państw członkowskich na okres programowania 2021–2027 ⁽⁷²⁾ na Fundusz Azylu, Migracji i Integracji oraz prawie 3 mld EUR na Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego na rzecz integracji społeczności marginalizowanych, w tym osób

⁽⁶⁹⁾ Europejska Sieć Integracji, grupa ekspertów ds. poglądów migrantów w dziedzinie migracji, azylu i integracji, Europejskie Forum Migracji.

⁽⁷⁰⁾ Strategia na rzecz równouprawnienia płci na lata 2020–2025 i strategia na rzecz równości osób LGBTIQ+ na lata 2026–2030 oraz strategia przeciwdziałania rasizmowi na lata 2026–2030.

⁽⁷¹⁾ Kwota ta obejmuje pierwotnie uzgodnione alokacje dla państw członkowskich, przesunięcia dokonywane przez państwa członkowskie z innych funduszy oraz dopłaty uzupełniające z instrumentu tematycznego IZGW na rzecz państw członkowskich.

⁽⁷²⁾ Kwota ta obejmuje pierwotnie uzgodnione alokacje dla państw członkowskich, przesunięcia dokonywane przez państwa członkowskie z innych funduszy oraz dopłaty uzupełniające z instrumentu tematycznego FAMI na rzecz państw członkowskich.

ze środowisk migracyjnych. Budżet ten ma sprzyjać solidarności oraz sprawiedliwemu podziałowi odpowiedzialności między państwami członkowskimi, a także wspierać w szczególności szybsze rozpatrywanie wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej, w tym na granicach zewnętrznych, skuteczniejsze powroty oraz przyciąganie talentów i wczesną integrację obywateli państw trzecich. W ramach planów partnerstwa krajowego i regionalnego Europejski Fundusz Społeczny będzie przyczyniał się do wspierania włączenia społecznego oraz integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich.

W kolejnych WRF wsparcie dla państw członkowskich będzie realizowane z wykorzystaniem **podejścia opartego na wynikach** w ramach planów partnerstwa krajowego i regionalnego. Przy opracowywaniu planów partnerstwa krajowego i regionalnego państwa członkowskie powinny zapewnić, aby finansowanie odpowiadało zidentyfikowanym wyzwaniom politycznym, w tym w dziedzinie zarządzania azylem i migracją, powrotów i mobilności pracowników.

Ponadto wniosek w sprawie WRF na lata 2028–2034 zwiększa spójność, konsekwencję i komplementarność między wymiarem polityki wewnętrznej i zewnętrznej. Wniosek dotyczący **rozporządzenia w sprawie instrumentu „Globalny wymiar Europy”** ⁽⁷³⁾, z proponowaną pulą środków finansowych w wysokości 200 mld EUR, opracowano w taki sposób, aby odpowiadał on bardziej strategicznemu, opartemu na wartościach i skutecznemu podejściu do rozszerzenia i partnerstw międzynarodowych, zgodnie ze strategicznymi interesami UE, w tym jej celami w zakresie migracji. To bardziej strategiczne podejście do wykorzystania funduszy powinno również znaleźć odzwierciedlenie w sposobach programowania i we wdrażaniu tego instrumentu w celu zwiększenia jego spójności i skuteczności. Ponadto wniosek Komisji wzmacnia strategiczne podejście do zapewniania finansowania, co służy zachęceniu państw trzecich do ściślejszej współpracy w zakresie migracji i readmisji.

Pomoc państwom członkowskim zapewniają odpowiednie **agencje UE**, w szczególności Frontex, EUAA, eu-LISA, Europol, Eurojust i FRA. Taka pomoc obejmuje wsparcie operacyjne i sądowe, wytyczne, szkolenia lub zarządzanie operacyjne wielkoskalowymi systemami informatycznymi. Uzupełnieniem tego aspektu prac jest bezpośrednio wsparcie operacyjne dla państw członkowskich w celu dalszego rozwijania i wzmacniania ich zdolności krajowych. Choć agencje już obecnie zapewniają kluczowe wsparcie państwom członkowskim w zarządzaniu migracją, najbliższe pięć lat stworzy możliwość wzmocnienia narzędzi pozostających w dyspozycji agencji oraz wsparcia udzielanego państwom członkowskim na ich wniosek – w szczególności w związku z wdrażaniem paktu o migracji i azylu.

Jeżeli chodzi o **Frontex**, Komisja planuje przedstawić w 2026 r., na podstawie oceny skutków i po konsultacjach z państwami członkowskimi i innymi zainteresowanymi stronami, przegląd rozporządzenia ustanawiającego Frontex. Przygotowując wniosek, Komisja zbada, w jaki sposób najlepiej uzupełniać zasoby państw członkowskich nie tylko pod względem ilości, lecz także jakości zadań, przyczyniając się tym samym do wzmocnienia wspólnych granic zgodnie z podejściem opartym na zintegrowanym zarządzaniu granicami. Wniosek mógłby również wzmocnić przepisy dotyczące zadań Fronteksu, rozmieszczania zasobów, współpracy z państwami trzecimi oraz struktury i zarządzania Agencją.

(73) Wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego „Globalny wymiar Europy”; [EUR-Lex – 52025PC0551 – PL – EUR-Lex](#).

EUAA będzie nadal odgrywać ważną rolę we wspieraniu państw członkowskich we wdrażaniu paktu, w tym przez wspieranie zbieżności praktyk azylowych oraz zapewnianie wsparcia operacyjnego i technicznego. Uruchomienie mechanizmu monitorowania w 2026 r. będzie również ważnym krokiem w kierunku wsparcia operacyjnego i technicznego stosowania przepisów azylowych przez państwa członkowskie. Aby zapewnić Agencji odpowiednie przygotowanie do wykonywania jej zadań, po przeprowadzeniu oceny mandatu EUAA, Komisja rozważy ewentualną potrzebę zmiany rozporządzenia ustanawiającego Agencję, m.in. w celu wsparcia polityki zewnętrznej.

Kluczową rolę w przeprowadzeniu tej transformacji cyfrowej odegra **eu-LISA** – Agencja UE ds. Zarządzania Operacyjnego Wielkoskalowymi Systemami Informatycznymi. W związku z tym we wniosku w sprawie WRF przewiduje się znaczące zwiększenie zasobów eu-LISA, aby zapewnić Agencji niezbędne środki do opracowania i uruchomienia wszystkich komponentów wielkoskalowych systemów informatycznych wchodzących w zakres jej kompetencji.

Przegląd mandatu **Europolu** w 2026 r., oparty na ocenie i ocenie skutków oraz konsultacjach z państwami członkowskimi i właściwymi zainteresowanymi stronami, będzie obejmował również rozważenie, w jaki sposób wzmocnić zdolności Agencji w zakresie wsparcia operacyjnego, analitycznego i technologicznego, aby umożliwić skuteczną współpracę operacyjną zarówno wewnątrz Unii, jak i z krajami partnerskimi. Wraz z przyjęciem zmienionego rozporządzenia w sprawie Europolu ustanawiającego Europejskie Centrum Zwalczenia Przemytu Migrantów Europol będzie odgrywał jeszcze większą rolę w identyfikowaniu i rozbijaniu siatek przestępczych stojących za przemytem migrantów.

Eurojust buduje swoją zdolność do współpracy z jurysdykcjami na całym świecie, aby skuteczniej zwalczać zorganizowane grupy przestępcze zaangażowane w przemyt migrantów oraz inne przestępstwa. Umowy o współpracy wymiarów sprawiedliwości w sprawach karnych podpisane w 2025 r. zarówno z Libanem, jak i Egiptem stanowią dobry przykład do naśladowania dla innych krajów partnerskich.

Ponadto, aby jak najlepiej wykorzystać kompleksowe podejście do dyplomacji migracyjnej, **wsparcie operacyjne, które agencje UE** mogą zaoferować krajom partnerskim, zgodnie z ich obecnymi lub przyszłymi mandatami, powinno być wykorzystywane w sposób bardziej strategiczny. Aby zaoferować kompleksowy pakiet wsparcia krajom partnerskim i zapewnić spójne zaangażowanie Unii, agencje UE, w ścisłej współpracy z Komisją, powinny lepiej koordynować swoje działania informacyjne skierowane do krajów partnerskich, a także powiązane umowy i uzgodnienia robocze. Wspieranie i wzmacnianie współpracy operacyjnej agencji UE z właściwymi organami krajowymi powinno zostać włączone do działań operacyjnych oraz zobowiązań w ramach dyplomacji migracyjnej UE.

8. WNIOSKI

Niniejsza pierwsza europejska strategia zarządzania azylem i migracją potwierdza determinację Unii w budowaniu i wdrażaniu ram migracyjnych, które są skuteczne, oparte na prawach, sprawiedliwe i elastyczne oraz spełniają oczekiwania obywateli dotyczące dobrze zarządzanej i nieulegającej dezaktualizacji polityki. Strategia wspiera budowę odpornej i asertywnej Unii Europejskiej na arenie międzynarodowej oraz pozostaje elastyczna wobec zmian zachodzących w Europie i poza jej granicami. Wyznacza kierunek działań UE, jasno określając cele i priorytety działań, a także ukierunkowując strategiczne wykorzystanie dostępnych zasobów i wsparcia operacyjnego.

Polityka migracyjna i azylowa, która jest zarazem sprawiedliwa i stanowcza oraz wierna wartościom europejskim, stanowi wspólną odpowiedzialność. Realizacja niniejszej strategii będzie więc wymagała zaangażowania politycznego i ścisłej współpracy Parlamentu Europejskiego i Rady, państw członkowskich, agencji UE, partnerów międzynarodowych oraz innych właściwych zainteresowanych stron. Komisja liczy na wsparcie wszystkich podmiotów w urzeczywistnianiu celów niniejszej strategii, aby wspólnie zapobiegać nielegalnej migracji i stratom w ludziach na niebezpiecznych szlakach, chronić osoby uciekające przed wojną i prześladowaniami oraz zachęcać talenty do przyjazdu do UE – z myślą o wzmocnieniu konkurencyjności naszych gospodarek.